

ELOFIZETES.

HELYBEN ES VIDEKEN

Egy évre ... 36 kor.
Fél évre ... 18 kor.
Egy negyed évre 9 kor.
Egy óra ... 3 kor.

Nyitási közlemények
megállapodás szerint.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.

TELEFON-SZÁM: 857.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.

József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1917.

FŐZSOLGÁLTATÓ:
Stauber József.

Szerda, december 12.

Egy év alatt.

Ma egy esztendeje: december 12-én léptek a háboru borzalmaitól elalélt világ első békejavaslatukkal a diadalmuk tetőpontján álló központi hatalmak. Minden harctéren fölényes volt a helyzetünk. Arra vártunk csak, hogy a balkáni csatatereken csodákat művelő fegyvereinket Bukarest eleste koszoruzza meg s midőn december 6-án ez megtörtént diplomáciánk megtette becsületes békeajánlatát.

Az emberiség aivó lelkiismeretéről véres lidérc röpvet el erre az ajánlatra. Mindenütt a világon — nálunk éppugy, mint ellenségeinknél — a valóságra eszmélt a nép. Borzalom futotta át a sziveket s a romlás és pusztulás láttán elszörnyedve kiáltott fel minden nemzet: Legyen hát vége e pokoli rémségnek!

Igy gondolkozott a nép, de nem így gondolkoztak azok, akikre a vak sors a népek vezetését bízta. A gyűlölettől elvakult szemek nem tudtak tisztán látni s a lélekhez tapadt salakot nem tudta leolvasztani az emberszeretet választó-vize. Gonoszság volt e vagy meggyőződés, — nehéz volna most eldönteni — ellenfeleink nem hittek a békét kínáló szó becsületesességében. Titkos és elrejtett gondolatokat vélték a nyílt és nemes tartalmú mondatok mögött...

A központi hatalmak békeszólata ily maradt eredménytelen.

De eredménytelen maradt-e valóban?!

Tekintsünk vissza az elmúlt esztendőre, vizsgáljuk meg az eseményeket, keressük meg ezeknek a logikáját s meglepő igazságokra fogunk találni.

Mindenekelőtt azt fogjuk látni, hogy a központi hatalmak békejavaslata csak diplomáciailag volt sikertelen, de valójában elérte a célját. A népek lelkében szunnyadó béke vágyat felébresztette, a nemzetek lelkiismeretét felköltötte s megindította azt az áldásos folyamatot, amely ma már egy front fegyverszünetéhez elvezetett. Bizonyos, hogy a háboru nehezen hal meg. De azt a halálos betegséget, amelyben szenved a központi hatalmak békeinjekciója szerezte neki. Annak a mélyreható változásnak, a mely ez év alatt Európa népeinek lelkében végbement ez az ajánlat volt az oka, ez rendítette meg a cirizmus alapjait, midőn az orosz nép józanul mérlegelhetette, miért kell elvéreznie.

A ma egy esztendeje megtett békeajánlatnak ez volt a legnagyobb sikere. Az oknyomozó történelemnek bizonyára lesz majd alkalma és ideje, hogy tételről-tételre bizonyítsa be mennyire igaz a mi állításunk,

hogy a forradalom kitöréséhez az első lökést ez a békeajánlat tette meg.

Az orosz forradalom ezalatt az idő alatt, ha nem is egész, de tiszta munkát végzett. Elhárított az utból lehetőleg minden akadályt, mely a békét késleltetné. Nemcsak pártokat és személyeket tölt félre az utból, vagy tett el láb alól, de megváltoztatta az orosz nép egész világfelfogását s a szolgáltságba századokon át beledzódott néplelkeket nyolc hónap alatt új evangéliumra tanította meg. A megváltó demokrácia, melyet az orosz nép ma egyedül üdvözítő igazság gyanánt tisztel: ott élt már a központi hatalmak béketervezetében. Mert ez a békeajánlat viszont a népek lelkéig eresztette le gyökereit s onnan szívta fel magába a demokratikus eszmék után való óhajást. Ezért értette meg ezt a békeszót az orosz nép, mert a lelke készen volt annak a befogadására s azért nem értette meg akkor mindmáig az angol és francia nemzet, mert a néplelek tiszta demokratikus érzéseit megfertőzte és mértelyezte álnok diplomáciájának gyűlölet szító hazugsága s a megfizetett sajtónak háborus uszítása.

Egy évig küzdött a mi diplomáciánk, hogy a béke akadályait lehetőleg elhárítsa az utból. Nem késett a kellő pillanatban megismételni békeajánlatát, melynek eredménye már szembeszökőbb volt. A szentszék ajánlatától eltekintve a francia és angol proletáriátus is megmozdult s az a Lloyd George, aki egy évvel ezelőtt még Németország vesztére esküdött s a monarchia halálát megjósolta, most már kevésbé veszélyes ígéket hirdet. Németországot nem akarja többé megsemmisíteni senki, Anglia szócsove Amerika, hadüzenete ellenére is, kegyelmet hirdet a szegény monarchia számára, sőt a hangos csehek káromkodásaira sem válaszol már Franciaország oly megértő lélekkel, mint régebben tette. A mai hírek szerint Anglia már a fegyverszünetünk ellen sem tiltakozik, sőt kijelenti, hogy erős és egészséges orosz kormánnyal szívesen tanácskozik a béke feltételeiről is.

Igy halkul lassan a bülszke szó, halványodik a gyűlölet, makacs fejeket tartó kemény nyakak meghajlanak az ellenfél felé s az összeszorított fenyegető öklök engednek merevségükből, hogy nemsokára tán, egymásnak kínált békés tenyérré változzanak...

S mind ennek eredő oka, egy már-már elfelejtett dátum, melynek ma van az első évfordulója.

Koncentráció.

(Új politikai alakulás készül.)

(Telefon.) Budapest. Politikai körökben úgy tudják, hogy a munkapárt koncentrációba hajlandó lépni a Wekerle-kormánnyal, s a Wekerle-kormányt támogató pártok konzervatív elemeivel, hogy ha a választójogi törvényjavaslatot módosítják. A koncentrációs hírek Tisza István gróf audienciájával kapcsolatban kerültek legelőször forgalomba. Ezt megelőzőleg ugyanis Tisza István és Teleszky János hosszasan tanácskoztak Wekerlével. Hogy Tisza audienciáján mi történt, arról Tiszától semmi sem került nyilvánosságra. A koncentrációs kísérletre vonatkozó hírek eredete pedig onnan datálódik, hogy a munkapárt több vezető tagja, különösen pedig Teleszky, a delegáció ülésén alatt többször szóba hozták a koncentráció szükségességét.

A koncentrációt a munkapártban úgy gondolják, hogy a többség a választójogi törvényjavaslat módosítása esetén hajlandó volna a Wekerle kormányba belépni, s azokkal, akik a Wekerle kormányt jelenleg támogató pártból hajlandók az új Wekerle-pártba belépni, egy új egységes hatvanhetes-párt nagy többségét biztosítani. Természetes, hogy a koncentráció egyik feltétele az lesz, hogy a munkapárt, ha nem is számarányának megfelelően, de mindenesetre több tárcát kapjon az új kabinetben. Az új alakulás tervezői még arra is számítanak, hogy a választójog ilyen módosítása esetén Vázsonyi Vilmos és Batthyányi Tivadar gróf kimaradnának a kabinetből. A Károlyi-párt, a demokrata-párt, az Apponyi- és néppárt radikálisabb tagjai nem mehetnek az új koncentrációba.

A kisebbségi pártok körében nagy feltűnést kelt ez a kísérlet. Azokban a körökben, ahol a koncentrációról szóló híreket nem veszik nagyon komolyan, inkább az egységes kormánypárt létesítésében hisznek. A beavatottak úgy tudják, hogy Andrássy Gyula gróf már karácsonyra szeretné tétő alá hozni az egységes kormánypártot. Wekerle most dolgozik az új párt programján. Hír szerint a miniszterelnök katonai programja olyan, hogy minden tekintetben kielégíti ezidőszert az Apponyi-párt nemzeti követeléseit és inkább a gazdasági kérdések tekintetében van még lennforgó ellentétek eloszlására szükség, de már az erre vonatkozó formula is fogalmazás alatt áll.

Bécsből jelentik: Folyó hó 14-én Bécsben fontos tanácskozások lesznek, magyar részről Wekerle Sándor, Mezössy Béla és Hadik János gróf miniszterek, osztrák részről Seidler, Sylva-Tarouca, Höller és Landwehr miniszterek részvételével. A magyar és az osztrák kormány tagjai főként az élelmezési kérdések elintézése céljából gyűlnek össze, amely alkalommal megpróbálják véglegesen tisztázni a Hadik János gróf és az osztrák kormány között lennforgó ellentéteket. Hír szerint maga a király is a békés kiegyenlítés híve. Ertesülésünk szerint bár a tanácskozások anyaga az élelmezési kérdések rendezése, mégis a pénteki nap politikai szempontból is nagyfontosságú lehet.

Sándor Pál önálló vámterületet követel.

A képviselőház ülése.

(Telefon.) Budapest. A képviselőház mai ülését délután 4 órakor nyitotta meg Szász Károly elnök.

Wekerle Sándor miniszterelnök három törvényjavaslatot nyújtott be: A szentkorona örök megválasztásáról, a lapbiztosíték letétele, vagy kiegyezésére megszabott határidő meghosszabbításáról és a korona értékek megállapításáról. A törvényjavaslatokat a különböző bizottságokhoz utasították.

Azután áttértek a napirendre, amelynek első pontja a konzuli bíraskodásról szóló törvényjavaslat, amelyet harmadszori olvasás után vita nélkül elfogadtak.

A kiegyezési provizóriumot Bakonyi Samu előadó ajánlotta elfogadásra.

A törvényjavaslat első szónoka Teleszky János rámutat arra, hogy semmi sem mutatja jobban ennek a kormányának visszás helyzetét, mint az, hogy az ellenzéki többség minden agyálya ellenére kénytelen megszavazni a törvényjavaslatot. Az előadó azon óhajának adott kifejezést, hogy a jövő országgyűlésnek szabad keze lesz e kérdések elintézésénél. Ezt igen súlyos hibának tartja, mert eminens érdekek szólnak mellett, hogy a béketárgyalásokon, amelyeken fontos közgazdasági kérdések dőlnek el, sőt az annexiómentes, kárpótlás nélküli békében a közgazdasági kérdések állanak előtérben, nagyon fontos úgy részt venni, hogy a mi közgazdasági helyzetünk véglegesen tisztázva legyen. Aki elmegy a béketárgyalásokra, annak okvetlenül tudnia kell, hogy közös, vagy önálló vámterületet képviseljen-e, mert mind-egyik más-más állásfoglalást igényel. Ezt a kérdést tehát a mostani országgyűlésnek kellett volna eldöntenie. Tisza István gróf ismételtén kijelentette — mondja Teleszky — hogy a kiegyezés kérdését a jövő országgyűlésnek akarja fenntartani, de hozzá tette, hogy jöhetnek oly kényszerítő körülmények, hogy e kérdésben a mostani országgyűlésnek kell döntenie minden meghosszabbított mandátum ellenére. Vannak-e fontosabb kényszerítő körülmények, mint a béketárgyalások? Oly vámközösségnek vagyunk hívei, amely mellett jobban tudjuk biztosítani érdekeinket, mint az önálló vámterület mellett. A mult kormány és az osztrák kormány között teljes és végleges megállapodás jött létre. Ezeket a megállapodásokat úgy a mostani magyar, mint a mostani osztrák kormány magáévá tette. Ami intenciónk az volt, hogy mihielyt a béketárgyalások elkezdődnek, a német birodalommal perfect megállapodásaink lesznek. Nem lát semmit, ami az Apponyi-párt fenntartásában az önálló vámterületet biztosítaná. Még komplikáltabbá teszi majd a helyzetet a béketárgyalások megindulása, mert ezeken a közgazdasági kérdések fognak dominálni. Akár mily hátránnyal megy bele a magyar kormány a tárgyalásokba, kétségtelen, hogy ezekben is a közös vámterület alapján kell állania, mert kétféle alapon nem állhat. Akik azt hiszik, hogy az önálló vámterületi alapon jobban megvédhetik az ország érdekeit, ha majd választaniok kell a kettő közül, bizonyára nem választják az önálló vámterületi alapot, ha ezzel gazdasági érdekeinket nem lehet megvédeni. Hangsúlyozza, hogy a közös vámterület meg lesz, meg kell lennie! Németországgal meg kell egyezni, mert a háború után a nagy gazdasági egységek fognak egymással versenyezni. Természetes, hogy önrendelkezési jogunkat fenn kell tartanunk. A javaslatot elfogadja.

Wekerle Sándor miniszterelnök válaszol Teleszkynek, akinek vádjai jogosulatlanok, mert már az előző kormány kimondta, hogy a kiegyezést a jövő parlamenttel akarja tárgyalni a békekötés után. Németországgal a tárgyalások folynak és már lényeges közlekedés történt. Kérdezi, hogy mit tett volna Teleszky az ő helyében? Ő is csak provizóriumot csinált volna. Megnyugtatta Teleszkyt, hogy a békekötés utáni kiegyezési tárgyalásoknál a Tisza—Clamm-féle megegyezés lesz a bázis.

Teleszky János válasza után szünet következett.

Szünet után Györfly Gyula szólalt fel, aki a javaslatot elfogadta.

Sándor Pál szerint az önálló vámterüle-

tet csak úgy érhetjük el, ha Ausztriától teljesen elszakadunk. Ausztria csak addig fog velünk kiegyezni, amíg minket kihasznál s azután kidob bennünket. Furesa jelenségek vannak. Néhány merész ember tartja a világ gyepüljét a kezében, s a többi vakon megy utánuk. Amerika a nagy demokrata állam számára módjára megy a többi után. Határozati javaslatot terjeszt elő, utasítsák a kormány az önálló vámterület előkészítésére és a magyar vámtarifa megalkotására.

Polónyi Géza hevesen támadja Teleszkyt, mert kész lett volna alkotmányellenes módon Ausztrával a 14. szakasz alapján megkötni a kiegyezést. Helyteleníti, hogy a kvótaprovizóriumot beillesztették a javaslatba. Mi két évre akarjuk a kvóta-provizóriumot, az osztrákok csak egy évre. Vagy ki kell hagyni a kvóta-provizóriumot a javaslatból vagy egy évre kell megváltoztatni. Konstatálja, hogy az osztrákok tagadják, mintha az osztrák igazságügyminiszter megtört lépéseket tenne Stanekék ellen. A javaslatot elfogadja.

Wekerle Sándor miniszterelnök felvilágosítja Polónyit, hogy azért vették be a javaslatba a kvóta-provizóriumot, mert ha nincs kilátás, hogy az osztrákokkal megegyezünk, akkor ebben a kérdésben a királynak kell döntenie. Kijelenti, hogy a királytól és az osztrák kormánytól garanciákat kapott a területi integritásunk elleni támadások megelőzésére.

A javaslatot általánosságban, majd Wekerle és Polónyi Géza felszólalása után részleteiben is elfogadták s ezzel az ülést véget ért.

VÁROS ÉS MEGYE.

Polytatólagos sorrendje Arad sz. kir. város törvényhatósági bizottságának 1917. évi december hó 12-én délután 4 órakor tartandó rendes havi közgyűlésében tárgyalás alá kerülő ügydarabok: 29. A tanács előterjesztése Mandl Ferenc által emelt új épület községi adómentességének megadása iránt. 30. u. az előterjesztése az aradi és Csanádi egyesült vasutak által emelt új épület községi adómentességének megadása iránt. 32. u. az özv. Fritz Józsefné által emelt új épület községi adómentességének megadása iránt. 32. u. az előterjesztése az időközben alkalmazva lett rapiditások háborus segélyének jóváhagyása és a m. kir. Belügyminiszter urhoz annak megtérítése iránti felterjesztése végett. 33. u. az előterjesztése a városi gyámpénztár 1916. évi zárszámadása és vagyon mérlegének jóváhagyása iránt. 34. u. az előterjesztése a VII. magyar hadi kölcsönjegyzés ügyében hozott 29086/527—1917. sz. kgy. határozat hatályon kívül helyezése és a 29494/917 sz. tanácsi határozat utólagos jóváhagyása iránt. 36. A polgármester ur bejelentése, hogy a jóvedelem, hadinyereség és vagyonadó felszólamlási bizottságba Deutsch Andort rendes és Hunyadi Józsefet póttaggul kiküldte. 36. A polgármester ur előterjesztése az 1912. évi VIII. t. e. alapján elrendelt városi hatósági szervezeti szabályzat elkészítésének elhalasztása iránt. 37. Hódmezővásárhely és Kecskemét szabad kir. városok megkeresése a köztisztviselők szolgálati idejének leszállítása következtében előálló terheknek a m. kir. kormány által való megtérítése tárgyában. 38. A szociális missió társulat aradi szervezetének kérelme az aradi 1713 tjkvi Varjassy Lajos utca 156. szám házvétel után kirótt 400 kor. városi átírási díj törlése iránt. 39. özv. Probszt Vilmosné volt városi mérték-hitelesítő özvegye Románia Turn Szeverini lakos kérelme özvegyi nyugdíjának további utalványozása iránt. 40. Nagy Kálmán vámfelügyelő kérelme családi pótlék utalványozása iránt. 41. Hofmann Győző rhadnagy kérelme családi pótlék engedélyezése iránt. 42. Keresztes Kálmán adóvégrehajtó kérelme rendkívüli fizetési előleg engedélyezése iránt. 43. A városi napidíjas iratok kérelme napidíj felmentése és családi pótlék engedélyezése iránt. 44. Czinkoczy Márton és Borbándi József szennyvízteleni munkások kérelme háborus segély utalványozása iránt. 45. A tanács javaslata a hadikölcsön kötvények jegyzése alkalmával felvett kölcsönök konverziója tárgyában.

Sikertelen olasz kísérletek.

Budapest, december 11. (Hivatalos.)

A főhadiszállás jelenti:

Keleti harctér: Fegyver nyugvás.

Olasz harctér: A Piave torkolatának területén az ellenség sikertelen kísérletet tett, a tegnapelőtt elvesztett árkok visszaszerzésére. *Vezérkar főnöke.*

Berlin, december 11. (Hivatalos.) A nagy főhadiszállás jelenti:

Olasz harctér: A Brenta mindkét oldalán és a Piave alsó folyása mentén időnkint fokozottabb üzemségi tevékenység. — *Ludendorff.* (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Hantos Elemér szénét szerzett.

Levél Barabás Béla főispánhoz.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Megirta az Aradi Közlöny, hogy a városi üzemek 10 napra el vannak látva megfelelő mennyiségű szénrel. Amikor erről a szénbizottságban Zádor Imre gépüzemigazgató referált, egyuttal bejelentette azt is, hogy nincsen kilátás arra, hogy a város akár az üzemek, akár a nagyközönség részére hamarosan újabb szénkészlethez jusson.

Ma azután Barabás Béla dr. főispán levelet kapott Hantos Elemér kereskedelemügyi államtitkártól, aki arról értesítette a főispánt, hogy az Országos Szénbizottság utasította a Salgótarjáni Köszénbányát, hogy a városi vízművek részére naponta egy wagon szénét okvetlen szállítson. Értesítette továbbá a főispánt arról is, hogy a város 800 tonna felsősziléziai szénét fog kapni, ezenkívül a lakosság részére még nagyobb mennyiségű felsősziléziai és magyarországi szén kerül majd Aradra. Az államtitkárnak a főispánhoz intézett levele, amely örvendetesen tudomásul adja, hogy a város szénhiányát végre megszüntették, következőképpen hangzik:

Kedves barátom! Arad város szénellátása ügyében tanusított szives érdeklődésed folytán van szerencsém közölni, hogy az Országos Szénbizottság jelentése szerint a Salgótarjáni Köszénbánya r. t. táviratilag utasított, hogy az aradi vízművek részére naponta 1 wagon szénét okvetlen pontosan szállítson le.

Arad szabad királyi város szénelosztó bizottsága által igényelt 800 wagon szén a városi lakosság részére nem volt kiutalható, ellenben a helyi szénelosztó bizottság címére 800 tonna felsősziléziai szén diszponáltatott. Azonkívül Arad város területén levő kereskedők részére megfelelő mennyiségű felsősziléziai szén diszponáltatott. Nagymennyiségű hazai szén is szállítatik Aradra úgy, hogy az ottani szénelosztó-bizottság a takarékosági szempontok figyelembe vételével mellett a lakosság szénszükségletét ki fogja elégíthetni. Szives üdvözléssel tisztelő hived Hantos.

Ez a levél végre megnyugtathatja a város közönségét a fenyegető téli időnyre nézve és egyuttal fényes dokumentuma annak, hogy a főispán mindent elkövet, hogy a város közönsége tüzelőanyaghoz jusson.

Szerbia, a monarchia szövetségese.

Írta: Friedjung Henrik dr.

Akármiókor lesz béke, az már bizonyos ma is, hogy Szerbia a középeurópai államrendszerhez tartozik, akár önálló állam marad, akár nem. A győzőnek lesz feladata, hogy a szerb nép boldogulásáról gondoskodjék, nehogy szenvedjen azért, amit királya és tanácsadói a monarchia ellen vétettek. Ha hozzánk csatlakozik, akkor megvalósítja a szerb-horvát nép nemzeti egységre célzó óhaját, ha önálló marad, akkor erős politikai és gazdasági kötelékekkel fűződik a Habsburgok birodalmához. Ezért nagy vérvesztés ellenére Szerbia hasznát húz a háborúból, mert a Habsburgok mégis csak egész más biztosítékot nyújthatnak boldogulására, mint szerencsétlen nemzeti dinasztija.

Péter király a szerb trónon folytatta ugyanazt a kalandor életet, amelyet a számkivetésben élt. Azt hitte, hogy a szerb hősköltemények politikáját az életben meg lehet valósítani. Ő és Pasic voltak Szerbia szerencsétlenségének forrásai és ezzel a Karagyorgyevicsek megasták saját sirjukat és többé abból nincs feltámadás. Ennek a dinasztianak sorsa tehát örökre el van intézve.

Hacsak a monarchia katonai biztonságára gondolunk, akkor Szerbia teljes bekebelezése lenne kívánatos, mert ha saját hadsereggel rendelkező önálló állam marad, akkor a fanatikuskok idegen pénzzel visszaélni próbálnának ezzel az eszközzel. Míg ellenben ha bekebelezük, akkor kisebb erejű határőrség is elegendő lesz ellene. Így alakulna a helyzet, ha Németország és a monarchia diktálhatná a békét úgy, ahogy ők akarják. Azonban az ellenféllel is számolni kell és különösen Oroszország kívánságaival.

A legkevesebb, amit követelhetünk, az, hogy az önálló Szerbia is szoros kapcsolatba jusson a monarchiához.

Szerbia visszaállítható, de nem a hadserege.

Vagy pedig maradjon meg a hadsereg, de legyen annak a főparancsnoka a magyar király és az osztrák császár. A szerb nép bizonyára az előbbi határozná el. A hadsereg eltörlése ellenében a monarchia Szerbiának igen becses ajándékot adhat, amennyiben mezőgazdasági terményeit, különösen állattaljt átengedi határain. Vajjon a teljes vámközösség, vagy pedig méltányos vámsorompó mellett történik ez meg, erről lehet gondolkodni. Az bizonyos, hogy önző osztrák és magyar agrárszemponatok nem keresztelhetik az államiérdek elhatárolását. Ha a szerb paraszt fiát nem viszik el katonának és termékeit kiküldheti a monarchiába, akkor rendkívül kedvező helyzetbe jutott. Akkor többé nem fogja őt csábitania nagyszerb politika haszontalan ábrándja.

Ha az ember ehhez a gondoltmenethez ragaszkodik, akkor összezsugorodik az a kérdés: vajjon Szerbiát bekebelezzük-e vagy pedig csak magunkhoz fűzzük? Nem szükséges me-reven egyik állásponthoz sem ragaszkodni, mert mindkét helyzet között vannak átmenetek. Fő lehet építeni a szerb államot anélkül, hogy meghagyná a kezében az ember a harci eszközt a Habsburg monarchia ellen. Ezzel megoldódik az a kérdés is, hogy

nem kellene-e nekünk megtartanunk a

Belgrád—Szemendria vonalat.

mert ha ezt nem tennők, akkor újra harcolnunk kelene a Duna átjárásért. Ha Szerbia már többé nem lesz katonai állam, akkor ágyú nem állnak majd a belgrádi várban és az Avasi magaslatocon, akkor nem lesz szüksége Ausztria-Magyarországnak a Szávától délre elterülő ország részre. Azt nem mondom, hogy bizonyos

idél meg kell megszállva tartani bizonyos területeket.

Ha Szerbiának új dinasztia adunk, akkor az mindenki lehet, csak a Fekete-hegyek urát nem szabad Belgrádba átültetni.

Szerbia és Montenegró egyesítését semmi körülmények között sem tűrhetjük meg.

mert különben egy ellenséges Nagyszerbia magvát alkotjuk meg. Ha megtűrik továbbra is a Petrovicsokat Cetinijében, akkor csakis hegyeikre szorítkozhatnak. A Lovcent természetesen nem kaphatják vissza, mert Cattarot nem fenyegethetik többé a hegyek felől. Mindig ajánlatos volt éket verni az ellenségek közé és bűn lenne az egészséges politika szelleme ellen, ha Szerbiát és Montenegrót egyesítenék.

Ezek lennének egy jövő kereskedelmi, katonai és politikai egyezség körvonalai a monarchia és Szerbia között. Ebben a három kérdésben egységességet kell teremteni, máskülönben pedig Szerbia egy új dinasztia alatt önálló lehetne. Még mindig önállóbb, mint Magyarország Auszria mellett, vagy Bajorország a német birodalom kötelekében. A területe kisebbednék, mert a monarchia és Bulgária között kötött szerződés szerint ez utóbbi megkapja Macedóniát és a Moravától keletre fekvő területeket. Ellenségeink frázisai közé tartozik a kis nemzetek önrendelkezési jogának hangsúlyozása. A világháború azonban előreláthatólag éppen ennek megfordítottjához vezet: a nagyok a kicsinyeket felhasználják majd kártalanítási tárgyakul. A tárgyaló asztalnál a hatalmasok döntenek, a közép és kisállamok sorsáról. A Balkánon az történik, amiben Németország, a monarchia és Bulgária egyeznek meg. A Balkán félsziget térképén lényegtelen változások lehetnek a héketárgyalások alkalmából, de nagyjából az már megvan állapítva. Már feltételezhetően van a balkán-szövetség a monarchia, Bulgária és Törökország között. Nem kell azt írni a földre és mégis összetart ez a három hatalmasság, hogy kihasználják a Dardanelléknél a Szerbia leigáztatásával aratott fényes győzelmeiket. A szerb nép minden esetre ehhez a délkeleti államrendszerhez fog tartozni. Ha ehhez beletörődik, akkor elvárás, amelynek szellemi és politikai tartalma, helyő hákója a Habsburg monarchiával közösségben legjobban van biztosítva. Az ő javára szolgál, ha egy sorba áll az osztrák németekkel, a magyarokkal, a lengyelekkel és horvátokkal. Mint ellenségnek megmutattuk Szerbiának kardunk élét, mint barátot és testvért üdvözöljük őt.

Nagy légi harcok.

Berlin, december 11. Nagyfőhadiszállás jelenti.

Nyugati harctér. Rupprecht trónörökös hadseregétje.

Flandriában és a Scarpetól a Somme-ig délután sok helyen élénk tűzvérségi harc fejlődött ki.

A német trónörökös hadseregétje. A tűz tevékenység az egész vonalon élénk volt. Craonától északkeletre rohamosapataink meglepetésszerű előtöréssel huszonkét tranciát hoztak magukkal az ellenséges árkokból. Felderítő harcokból más szakaszokon is foglyokat szállítottunk be. A repülőcsapatok erős harcbevetése különösen a francia arcvonalon heves légi harcokra vezetett. Az ellenség huszonegy repülőgépet és egy kötött léghajót veszített.

Keleti harctér. Nincs újság.

Macedon arcvonal. Nem volt nagyobb harci esemény. Ludendorff.

Mikor Geszten éhinség volt.

Írta: gróf Tisza István v. b. t. i. volt miniszterelnök, a debreceni 2. honvédhuszárezred ezredese és parancsnoka.

A mostani háború folyamán ritkán adatott meg nekem, hogy birtokomat néhány érára meglátogassam. Az otthon töltött rövid idő nagy részét a szomszédos falvak lakói vették igénybe. Korai ifjúságomtól kezdve hozzá van szokva, hogy minden tervükkel, ügyes-bajos dolgukkal hozzám forduljanak és minden fontosabb kérdésben tanácsomat kérik. Természetesen fokozottabb mértékben történt ez a háború megpróbáltatásai közepette.

Többnyire asszonyok kerestek fel engem. Férjük és gyermekeik hadba vonultak, vagy talán már örök nyugvóhelyet lettek valamelyik csataterünkön; asszonyok jöttek hozzám, akik a sors súlyos csapásai alatt a legnehezebb körülmények között kellett, hogy a maguk és gyermekeik gazdasági létéért harcoljanak. Lehetetlen mély tisztelettel nem gondolnom vissza ezekre a beszélgetésekre. A sírángozó asszony eltűnt; helyébe a istenfélő keresztény és hőleány lelki ereje bontakozott ki bennük egyszerű nagyságában; érezték, hogy hazájuknak e sorsdöntő harcában minden egyéni fájdalmat, mindent bajt zokszó nélkül kell elviselni az egyesnek.

Asszonyok, akik több családtagjukat elvesztették vagy nem kaptak hírt férjükről és gyermekeikről, akik magukmaradtak, egyedül kellett, hogy több katasztrófálsan rossz gazdasági év minden következményét elviseljék, rövid, világos, férfias szavakkal mondták el, miről van szó; hálásak voltak minden jó szóért, minden jó tanácsért és elbucsztak anélkül, hogy egyetlen panaszt is ejtettek volna.

Egyetlenegy ízben történt másképp.

A magyar Alföld keleti részének élelmezési viszonyai a múlt ősszel rendkívül megromlottak. Csaknem az egész lakosság már szeptember havóban a hatóságok ellátására volt ráutalva. A kormány hosszú heteken keresztül nem volt abban a helyzetben, hogy a vidékek lakosságának csak félig-meddig elégséges napi adagot is szállítson. Sohasem fogom elfelejteni azt a látogatást, amelyet 1916. novemberében tettem otthonomban. Ez volt az egyetlen alkalom, amikor minden szemben könnyeket pillantottam meg és egyetlen anya sem bucsuzott el tőlem anélkül, hogy így ne szóljon: „Óram, legyen könyöröltes gyermekeim iránt, nem tudom nézni, hogyan éheznek”.

A legnagyobb erőfeszítések árán azután sikerült a tényleg odaszállított fejkvótát azon a vidéken, ahol a szó szoros értelmében nem volt semmi burgonya, se hüvelyes vetemény, se hus, se zsír, 180, mondd száznyolcvan grammra emelni; ettől a pillanattól fogva zokszó nélkül, a régi lelki erővel viselték ismét a súlyos szenvedést, amivel az ilyen táplálkozás jár.

Ha beszélni akarunk a háború hőseiről, akkor a verasztatta osztrák harcosaival egy sorban nyugodtan említhetjük ezeket az asszonyokat is. Ha keressük győzelmes kitartásunk igazi okait, akkor a küzdelmek derék harcosai mellett a szenvedéseknek és türesnek a derék elviseléséről sem szabad megfeledkeznünk. Ha szívünk hálával eltelve fordul azok felé, akik a hazát a véstől megmentették, akkor az asszonyok és gyermekek, akik a mezőgazdaság egész nehéz munkáját végezték és kimondhatatlan szenvedéseket panasz nélkül viseltek el, teljes mértékben igényt tarthatnak a mi hálánkra.

Kétszeresen ellátott aradiak.

(Felállítják a városi étkezdét.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

A város közéleti bizottsága Varjassy Lajos polgármester elnöklésével ma délután ülést tartott, amelyen több nagyfontosságú kérdést vitattak meg. Mindenek előtt Kovács Vince kulturatanácsos bejelentette, hogy 800—1000 gyermek ellátására kilenc Napközi Otthonok létesítenek Aradon. Ezt a bizottság tudomásul vette.

Ezután Zubor Andor tanácsos elmondta, hogy a rekvirálás ellenőrzésére kiküldött miniszteri bizottság kifogást emelt az ellen, hogy Aradon nagyon sokan kétszeresen vannak ellátva. Kifogásolta a bizottság azt is, hogy a vendéglőkben jegy nélkül lehet kenyert és főtt tésztát kapni. Ezekben az állapotokban csak úgy lehet segíteni, hogyha a polgármester elrendeli, hogy a vendéglőkben ezentúl csak jegy ellenében lehessen kenyert és főtt tésztát kiszolgálni, mert ezzel meg lehet szüntetni azt a visszaélést, hogy a Hegyalján lakók, akik semmiféle élelmiszert nem hoznak be Aradra, az aradi vendéglőkben fogyasztják a kenyeret és ezzel megrövidítik az aradiakat. Bejelentette azt is, hogy a Napközi Otthonok és a létesítendő hatósági étkezdék nem fognak külön lisztet kapni és a Közéleti Hivatal ez intézmények részére legfeljebb csak a rántáshoz való lisztet biztosíthatja. Miután ezt a bizottság tudomásul vette, felhatalmazta a polgármestert, hogy minél előbb rendelje el a vendéglők részére a kenyérjegyek kiadását.

Ezután Exterde Kálmán báró, a Közéleti Hivatal vezetője bejelentette, hogy a Burgonya Központ brassói kirendeltségétől távirat érkezett, amely szerint a város részére kitűlt 35 vagon burgonya elszállítása már megkezdődött. A bizottság a burgonya maximális árát akkor fogja megállapítani, ha a burgonya már itt lesz és ha látni fogja, hogy a városnak mennyibe kerül a burgonya a szállítási és csomagolási költségekkel együtt.

Zubor Andor tanácsos referált ezután a henteseknél lefoglalt szalonnáról és zsir szétosztásáról. A bizottság kimondta, hogy a fejkvótát havi 40 dekagrammban állapítja meg az egész város területére, még pedig különként 11 korona 80 filléres ár mellett. Kimondta a bizottság azt is, hogy a zsir és szalonnát szatécok útján zsirjegyek ellenében maga a város árusítja, mert így nem kell a hentesekkel közösségbe lépnie. A szalonna és zsir árusítása már hétfőn meg is kezdődik és a jövőben minden zsir és szalonnát, amelyet a Haditermék részvénytársaság ad át a városnak, maga a város fogja árusítani. Együttal felkérte a bizottság a polgármestert, intézkedjék, hogy a vendéglőkben mindenki csak egy husételt kaphasson, mert ezáltal is nagy zsirmegtakarítást lehet elérni.

Végül Zubor Andor tanácsos előterjesztést tett a hatósági étkezdé felállítására olyan formán, hogy az étkezdéből az ebédet bárki elviheti, de ott nem fogyaszthatja el, amit nem találunk szerencsés megoldásnak, mert az a sok kis ember, aki rászorul az étkezdére, nem tart ételhordó cselédet. A bizottság az étkezdé felállítását elhatározta. Az étkezdét a tűzoltó lakatnyában állítják fel az erdélyi menekültek konyhájának felszerelésével. Az étkezdén 900 személyre fognak ebédet főzni és az ebédet a kiszolgáltató husételt mennyiségéhez viszonyítva 1—2 koronáért fogják árusítani. Külön fognak főzni a gyári munkások részére, akiknek az ebédet magukon hűtőszerekkel szállítják. A bi-

zottság megkérte a polgármestert, lépjen érintkezésbe Resch Ferenc altábornagy, katonai parancsnokkal, hogy néhány táborig konyhát bocsásson a város rendelkezésére.

A cseh pimaszságok ellen.

Mit tárgyal a holnapi közgyűlés.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

A városi tanács ma délelőtt tartott ülésén foglalkozott a holnapi közgyűlés elé kerülő ügyekkel. A tanács foglalkozott Pestvármegye feliratával a cseh pimaszságok és területtrablási kísérletek ellen. A javaslat az, hogy a törvényhatóság hasonló szellemű feliratot intézzen a képviselőházhoz, de ne a kormányhoz, amint azt Pestvármegye törvényhatósága tette.

Kassa város törvényhatósága feliratilag üdvözölte Apponyi Albert gróf kultuszminisztert abból az alkalomból, hogy a román szemináriumokhoz és tanítóképzőkhez miniszteri biztosokat nevezett ki, akik a tanítást nemzeti szempontból ellenőrzik. Kassa a feliratot megküldte Aradhoz is azzal, hogy hasonló szellemű feliratban üdvözölje a minisztert. A tanács egyhangulag elhatározta, hogy a kassai átiratot hasonló szellemű felirat támogatásával terjeszti a holnapi közgyűlés elé. Remélhető, hogy a tanács javaslata ellen senki sem meri felemelni a szavát.

Komárom városa felírt a kormányhoz, hogy március 15.-ének nemzeti ünneppé való avatását törvényileg mondja ki. A tanács azt javasolja a közgyűlésnek, hogy intézzen hasonló szellemű feliratot a kormányhoz.

Foglalkozott a tanács az aradi lapoknak azzal a kérelmével, hogy a város a hirdetési általánynál emelje fel. A polgármester indítványára a tanács azt javasolja a közgyűlésnek, hogy a nagyobb napilapok hirdetési általánynál évi 2400 koronára emelje fel és kötelezze a lapokat, hogy az összes városi hirdetményeket tartoznak leköszölni.

Szóba került az aradi gázgyárnak az a jogos és méltányos érdemlő kérelme, hogy a város emelje fel a közfogyasztásra szolgáltatott gáz árát 20 fillérré, a magánfogyasztásban pedig 40 fillérré. A műszaki bizottságnak az volt a véleménye, hogy a közvilágításra szolgáltatott gáz árát ne emeljék, a magánfogyasztásban pedig csak 35 fillérré emeljék fel. Ezt a véleményt Vajda István dr., a gázgyár jogi képviselője nem fogadta el és jelentést tett a gyár budapesti igazgatóságának, amely táviratban közölte a polgármesterrel, hogy a műszaki bizottság véleményére nem ad érdemleges választ. A tanács hosszas vita után a következő határozati javaslatot terjesztette a holnapi közgyűlés elé: A tanács hajlandó lett volna a műszaki bizottság javaslatát a közgyűlés elé terjeszteni, de minthogy a gázgyár igazgatósága nem nyilatkozott, hogy elfogadja-e a műszaki bizottság javaslatát vagy sem, a tanács a felesleges vita elkerülése végett nem tesz érdemleges határozatot, hanem azt kéri, hogy a gázgyár kérelmét vegyék le a napirendről. Ezzel azonban a közönség nem tekintheti elintézettnek az ügyet, mert jogosan követeli, hogy tessék a gázgyárral egy méltányos megoldást keresni, nehogy a város egy szép napon gáz nélkül álljon.

A bíráló-választmány előterjeszti a közgyűlésnek a virilisek végleges névsorát.

OLVASSA NAPONTA

az „Aradi Közlöny” apróhirdetéseit. Hétköznap 50—60, vas nap és ünnepnap 100—120 különféle apróhirdetés található az „Aradi Közlöny”-ben. —

Kettős rablógyilkosság.

(Nyomoz az aradi rendőrség.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Vakmerőn elkövetett, kegyetlen kettős rablógyilkosság történt a tegnapi mára virradó éjszaka Szegeden. Egy asszonyt és egy férfit öltek meg és raboltak ki a vakmerő gonosztevők, akiknek kilétét mindeztideig nem sikerült megállapítani. A gyanú két fiatalemberre irányul, akiket még nem tudtak kézrekeríteni. A kettős rablógyilkosságról ma este 6 órakor érkezett meg a szegedi rendőrség távirata az aradi rendőrséghez. A távirat szövege a következő:

Rendőrség Arad. Török Jánosné szatócsot és Rózsa Sándor kőművesmestert az éjjel agyonlőtték és agyonverték a mindkettőt kirabolták. Török Jánosné a lakásán lőtték agyon. Rózsa Sándor pedig az utcán találtatott agyonverve. Török Jánosnéól eddigi megállapítás szerint elvehettek 500 korona körüli pénzt, ami között volt körülbelül 90 korona ezüst ötkoronás, kétkoronás és egykoronás. Rózsa Sándortól pedig mintegy 1000—1200 koronát vehettek el, azonkívül lehúzták a lábáról mindkét cipőjét.

Gyanúsítható egy magas termetű és egy alacsony termetű fiatalember. Az egyik kissé idegen kiejtéssel beszél, a másik tisztán. A nagyobbikon hegyes tetejű fekete bársonysipka, térdig érő fekete télikabát, a lába szürke katonai lábtekerőbe, a kisebbiken fekete nagyszélű kalap, fekete télikabát volt. Lehetséges, hogy dulakodás közben megsérültek. Legerélyesebb nyomozást kérek. Rendőrség.

A szegedi rendőrség táviratát este 6 órakor Hajdu rendőrőrmester vette át és nyomban bemutatta Szenkovszky Theofil ügyeletess rendőrhadnagyának, aki nyomban megtette a szükséges intézkedéseket. A detektívek kimentek a pályaudvarhoz és a pécskai országútra, ahol minden utast megfigyeltek. A katonai rendőrség pedig a városi rendőrséggel együtt Institoris Ferenc főhadnagy Petkovics Béla rendőrfelügyelő és Odry Zoltán rendőrtiszt vezetésével az éjszaka folyamán nagyszabású rajzát rendezett, de a táviratban körülírt gyanús fiatalembereket nem sikerült kézrekeríteni.

MŰVÉSZET.

* Színházi műsor. Szerda: Csárdáskirályné. Csütörtök: Hamlet. Péntek: Hamlet. Szombat: Délután A nagymama. Este: Leányvásár.

* Kérem a t. bérlelőkhöz. A színházi pénztár tisztelettel értesíti a t. bérlelőket, hogy december 1-én a bérlet II-ik része lejárt és akik még eddig bérletüket ki nem fizették, szíveskedjenek a pénztárnál befizetni.

* A színházi iroda hírel. Hamlet. Shakespeare trágédiája csütörtökön és pénteken kerül előadásra, melyre a legnagyobb gonddal készül a személyzet. A címszerepet Forgács Sándor játssza, Offeliát K. Kápolnai Juliska. Csárdáskirályné. Az operett irodalom egyik legszebb művét ismétli meg szerdán a társulat. Leányvásár. Régóta pihentetett sláger operettet elevenít föl szombaton a társulat. A főszerepekben Horváth Mici Sz. Rontai Boriska, Barics, Gyöző, Polgár S., Várnai, Benkőné stb. Ittusaági és nepies előadás. Szombaton délután 3 és fél órakor A nagymama Csiky Gergely pompás színjátéka kerül előadásra, melyben a társulat összes tagjai részt vesznek.

Aradi tiszt tárgyalta a románokkal.

(A fegyverszünet megkötésének résztvevője.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Történelmi dokumentummal bíró tábori lap érkezett ma a keleti frontról Hertz Esztike aradi urleány címére, amelyben a levél írója: H. W. propaganda tiszt beszámol arról a mindannyiunkat egyformán érintő szenzációs eseményről, amikor embereink fegyverszünetet kötnek az ellenség küldöttjeivel. Egyszerű, keresetlen, de a szívünkbe markoló szavakkal mondja el az aradi tiszt a románokkal történt megállapodást. Aki a levelet hazaküldte a csöndes Flórián-utcába, az nem a nyilvánosságnak szánta mondanivalóját, az nem az aggódó anyák ezreihez, a bánkódó feleségek és az árván hagyott gyermekekhez adressálta sorait, hanem csupán övéit akarta megnyugtatni. E levélen keresztül azonban az egész círodalomhoz beszél az a szegény katona, aki hónapok óta küzd a harctéren. Elmondja nektek szenvedő embertársaim: miként történt azokkal a románokkal a fegyverszünet, akik a múlt év őszén orvul hátbatámadtak bennünket, gondolva: most szabad az út Erdély szívéig. Megtudjuk e tábori levélből: hogyan jöttek a hálátlan, bennünket bántó brutalitással cserbenhagyó románok békét kérni, amire azonnal tárgyalásokba bocsátkoztunk.

Akik majd a mai idők eseményeit fogják hatalmas kötetekben tárgyalni, azoknak a legtöbb adattal furcsa tábori lapok szolgálhatnak. Nemcsak a száraz hangon egybefoglalt hivatalos jelentések alapján örökítik meg majd a háború véres, vészes napjait, nemcsak pragmatikus pedantériával készült munkák fogják hirdetni, hogy mik történtek 1914—1917. években, hanem a közvetlen impressziókból merített kis levelecskék, rongyos papirosákra rótt sorok, cserfá törzsrészre vetett feljegyzések adják majd egy-egy eseménynek igazi képét.

Ilyen különösen érdekes levél az, ami ma érkezett Aradra és amelyet a Hertz-család szives engedelmével alább közlünk.

917. XII. 7.

Szeretteim!

Mult hó 29-éről kelt drága soraitokat tegnap vettem kézhez. Nagyon szépen köszönöm. Mindjárt válaszoltam volna rá, de nagyon el voltam foglalva a román fegyverszünetet előkészítő dolgokkal. Szent és nagy örömmel újságozhatom ugyanis nektek, hogy a románok béke után nyujtották felénk kezüket, ami az egész fronton érthető feltűnést és lelkesedést keltett. Azok a románok jöttek hozzánk csöndes megadással, akik 1916. őszén lesből támadtak ránk.

— — — Most már jelezhetem nektek, hogyan történt az egész dolog. Tegnap hajnalban 2 órakor jelentették az őrségen álló embereink, hogy a románok kürtjeleket adnak és hogy kiabálnak. Figyelni kezdtünk, és a kürtszót, és emberi hangokat a távolból valóban hallottuk, de nem mozgott semmi. Hajnali két órától négy óráig vártuk a gyanus bevezető jelek következményeit, azonban a két óra leforgása alatt különösebb nem történt. Hamarjában nem tudtuk mi történik és így a várakozás álláspontjára helyezkedtünk. Visszafojtott

lélekzettel, elszántan és türelmesen vártunk: mi fog történni? Négy óra már elmúlt, amikor dandárunk balszárnyán jelentkezett egy román kapitány. A román tiszt pecsétes levelet hozott, amit átvettünk. A titokzatos levélben a románok a béketárgyalások megkezdéséhez fegyverszünetet kérnek.

A levelet alig futottuk át, a román tiszt jelentette, hogy missziója teljesítésére kiszabott határidő lejárt, neki mennie kell. A helyzetet megértettük. A román tiszt elbucszott tőlünk azzal az ígérettel, hogy délután 2 órakor újból találkozunk. Ezen idő alatt az egész fronton hire futott a váratlan eseménynek és a katonák egymás között tárgyaltak a furcsa fordulatról. Délután 2 órakor meg is jelentünk a fontos találkozon. A mi részünkről két százados, én és egy tolmács fehér zászlóval, román részről csupán a parlamentar szerepét betöltő kapitány volt jelen. Trombita jelre egyszerre indultunk el és a két állás között találkoztunk. Itt megbeszéltük a legközelebbi tárgyalás idejét és helyét.

Ma délelőtt 10 órakor a dandár jobb szárnyán találkoztunk. Részünkről egy vezérkari alezredes, egy kapitány, én és a tolmács, román részről egy vezérkari ezredes, a tegnapi kapitány és egy főhadnagy. Átadtuk feltételeinket, melyekre ők most délután fél 5 órakor válaszoltak. Mindkét részről a drótakadályoknál rengeteg tiszt és közember nézte ezt a szép jelenetet.

A többről majd ha a jó Isten megsegít és hazamegyek bővebben referálok.

Öllelek benneteket
Vili.

Bratianu Londonba menekült.

(Elismeri az entente Finnország függetlenségét.)

— Saját tudósítónk telefonjelentése.

Stockholm. Péterváron át jelentik Jasyból, hogy Bratianu román miniszterelnök fontos tárgyalások céljából Londonba utazik. Hir szerint egyelőre nem is szándékozik visszatérni Romániába.

Berlin. A Petit Parisien szerint a maximalisták azt hirdetik, hogy valamennyi hadifogyót szabadonbocsátják. Az Amsterdami Allgemeinen Handelsbades megerősíti ezt a hirt.

Frankfurt. A Frankfurter Zeitung jelenti Bernből: Stockholmban azt hiszik, hogy a külföldi katonai attasék, akik Svédországba utaztak ma Kaledinhoz mentek, akinek főhadiszállásán többek közt Rodzianko a duma volt elnöke is tartózkodik.

Genf. Az entente-kormányok egyelőre elismerik Finnország függetlenségét, felveszik vele a diplomáciai viszonyt és beleegyeznek az Alan-szigeteknek Svédországgal való egyesítésébe, ha Svédország garantálja, hogy megakadályozza a német uralmat a Keleti-tenger felett.

Német offenzívát várnak a franciák.

(A helyzetet lesujtónak látják.)

— Saját tudósítónk telefonjelentése.

Bécs. A francia sajtó előkészít az erős német támadásra, amely a magyar és osztrák csapatok segítségével a nyugati fronton hamarosan be fog következni.

Hága. Az amerikai hadügyminiszter legutóbbi heti beszámolójában azt mondta, hogy Németország azon csapatok támogatásával, amelyek keleten szabaddá váltak, általános offenzívát kezd Franciaországban. Ez azt jelenti, hogy Amerikának siettetni kell katonai erőfeszítéseit. A németek most minden municiójukat egész gyalogságukat a nyugati harctéren összpontosítják, ahol hallatlanul nagy haderőt vontak össze.

Bern. Clemenceau pénteken bizalmasan közölte a párisi újságírókkal, hogy a helyzet majdnem lesujtó.

Rotterdam. A Morning Post jelenti az olasz frontról: Angol és francia erősítések az olasz fronton elérték a 100 ezer főt. De az a kilátás, hogy az entente seregek még az idén ott nagy offenzívát kezdenek, tekintettel a keleti frontra, nagyon csekély.

Rotterdam. Manchester Guardian a hadi helyzetre vonatkozólag jelenti, hogy a cambrei hadműveletek pesszimizmusra adnak okot. Itt nincsen egyszerűen támadások visszaveréséről szó, hanem ebben az évben az ellenség Cambre-nál aratta egyik legnagyobb győzelmét. A lap hozzáfűzi, hogy az idő megérett arra, hogy a borzalmas háboru végére gondoljunk.

Genf. Az elmúlt napokban a francia kamara elé a kormány egy javaslatot terjesztett elő, amely a papir használatának messzemenő korlátozását tartalmazza. Az újságok és folyóiratok terjedelmét felére szállítják le. Új könyvek kiadása, valamint katalógusokban és reklámkönyvekben kinyomása tilos. Plakátok, hatósági beleegyezést igényelnek.

Rotterdam. Az angol alsóházban Bonar Lav bejelentette Jeruzsálem megszállásának részleteit. Elmondta, hogy Allenby tábornok az ellenségnek Jeruzsálemtől délre és nyugatra levő állásait csapataival megtámadta. Az angol csapatok Bethlehem felé nyomultak előre, s Jeruzsálem és Jericho felé vonulnak állásokba. Londoni gyalogos csapatok támadást intéztek a Jeruzsálemben vezető ut két oldalán elhelyezkedett védő csapatok ellen. A szent város megadta magát, mert egészen el volt vágva. Az angol politikai tisztviselők a város kormányzójának vezetésével angol, olasz és francia őrcsapatok kíséretében utban vannak, hogy a szenthelyek védelméről gondoskodjanak.

Egy osztrák püspök politikája. Laibachból jelentik: Jadhcs laibachi püspök felszólítást intézett egyházközségeinek pápjaihoz és előjáróihoz, hogy ne lépjenek be a Susteresies féle szlovén parasztpártba, hanem küzdjenek az önálló délszláv államért. Kiemeli, hogy a szlovének, a horvátok és szerbek felszabadítása nélkül a magyar és német hűbérseghen nem lehet béke gondolni.

HIREK.

Öfelsége „Wien“ hajója elsüllyedt.

(A szigorított buvárhajó haro egy évi eredménye.)

— Saját tudósítónk telefonjelentése. —

Budapest december 11. (Hivatalos) December 9-ről 10-ikére virradó éjjelen Öfelsége „Wien“ hajója ellenséges torpedó támadásnál elsüllyesztett. Majdnem az egész személyzet megmenekült. A hajóhad parancsnokság.

A „Wien“ 1895-ben épült, s a flotta legrégibb sorhajóhoz tartozott. Testvérhajója volt a „Budapest“-nek. Hossza 98 szélessége 17 méter tonna tartalma 5600, legénysége 440 ember.

Berlin. A Wolff-ügynökség jelenti: A tengeralattjáró-harc, amely válasz volt az 1916. december 12-iki békeajánlat gúnyos visszautasításának oly évi mérleggel zárul, amely éles ellentétben van az entente kormányainak kezdetben való optimizmusával. A világ csaknem 50 millió bruttó tonna hajóteréből egy negyed részénél többet süllyesztettünk el. Ebből csupán a január 1.-től október 31.-ig eltelt 10 hónapban 8 millió 47 ezer tonnát. Ha csak ezer márkát számítunk egy tonna értékében, akkor is 8 milliárd 47 millió márkát süllyesztettünk el rövid idő óta. A veszteség kiegyenlítésére az entente új hajókat építtetett, s semleges országoktól zsarolt ki hajóteret, s eltulajdonított német hajókat. A semlegesektől való zsarolás eredménye alig figyelemre méltó, új hajót pedig 2,5, vagy legfeljebb 4 millió tonnát lehet építeni egy esztendő alatt. Az entente hajózási szaklapjai azonban október óta feltűnően hallgatnak a hajó építésekről, s úgy látszik, az amerikai segítségben sines vérmes reményességük.

— Szokolczay Lajos áthelyezése. Az Aradi Közlöny megírta, hogy Grecksák Károly igazságügyminiszter honorálni akarva az aradi jogászörök óhaját, Szokolczay Lajos nyiregyházi törvényszéki elnököt Aradra fogja helyezni és megbizna az aradi törvényszék vezetésével. Az áthelyezés ma megtörtént, amiről a hivatalos lap az alábbi közleményben számol be: A m. kir. igazságügyminiszter Szokolczay Lajos nyiregyházi kir. törvényszéki elnököt saját kérelmére az aradi kir. törvényszékhez helyezte át.

— Bizottsági választások. A holnapi közgyűlés a Walder Gyula és Bing Hugó lemondása folytán a hadinyereségadó elleni felszólalási bizottságban megüresedett két tagsági helyet fogja betölteni. A bizottság új tagjai valószínűleg Deutsch Andor és Hunyadi József lesznek. A Fábry Sándor dr. halálával megüresedett központi választás tagsági helyre a közgyűlés Köpf János dr.-t fogja megválasztani. A közigazgatási bizottságban 5 tagsági hely üresedik meg. A tanács a helyek betöltésére nem tesz javaslatot a holnapi közgyűlésnek, mert még nem állapítható meg, hogy kik maradnak virilisek azok közül, akik választott jogon is tagjai a törvényhatóságnak. Az 5 tagsági helyet csak a januári közgyűlésen töltik be s így az újonnan megalakított közigazgatási bizottság januárban nem 7-én, hanem a közgyűlés után egy későbbi időpontban tartja ülését.

— A hadbavonult aradi nyomdászok hozzátartozói felhívhatnak, hogy folyó hó 16-án, vasárnap délután 2-4 óra között a Munkás Otthonban segély felvétele végett jelentkezzenek.

— Tisztviselők a főispánnal és polgármester-nél. A város tisztviselőinek küldöttsége Lócs Rezső helyettes polgármester vezetésével ma délelőtt tisztelgett Varjassy Lajos polgármester-nél, akit arra kért, hogy legközelebbi budapesti utazása alkalmával járjon el személyesen a belügyminiszteriumban, hogy a tisztviselők fizetésrendezési ügyét minél előbb hagyja jóvá a miniszter. A polgármester megígérte a tisztviselőknek, hogy a legnagyobb odaadással fog ügyükben eljárni. A polgármester ezután a küldöttséget Barabás Béla dr. főispánhoz vezette és tolmácsolta a tisztviselők köszönetét, amiért eddig is eljárta ügyükben kérve további támogatását. A főispán megígérte, hogy e hónap 17.-én, amikor a polgármesterrel városi ügyek elintézése végett Budapestre utazik, el fog járni a polgármesterrel a belügyminiszter-nél, hogy a városi tisztviselők fizetésrendezésének jóváhagyását megsürgesse s ha szükséges lesz számszerű adatokra és felvilágosításra, fel fogja rendelni Hank Albert dr. rendőrfogalmazót, a fizetésrendezési tervezet megalkotóját.

(Jeruzsálem.)

Az ázsiai török front szenzációja: Jeruzsálem eleste. A meseváros, a legendák bölcsője, melyről eddig csak ünnepeken, jól táplált tisztelendő urak ajkáról hallottunk kenetteljes beszédet, bele került a száraz haditündöztetésbe. A sok szép bibliai emlék mind elevevnie lesz most s Judeának rég eltemetett történelme újra aktuálissá lesz. Heródes király poroszói járják újra a várost s megakarják ülni a kisdédet, amelynek most jött fel a csillagja: a most született béke reménységét. Pedig a három királyok már készek a zarándok utra, hogy kövessék a csillagfényt...

Olyan különös olvasnunk a rideg és száraz hivatalos jelentéseket, melyek a jeruzsálemi eseményekről beszámolnak. Ez a város mégis csak szent városa minden jó kereszténynek s szinte fájdalmas elgondolni, hogy az olajfák hegyén most tüzezségi megfigyelő állás van s a Getsemáné kertben, hol verejtéket hullatott az Ur hadigulyást főznek a duhajkedvű Tommyknak és színes bőrű kollegáknak. A keresztfák helyén bizony csak latrok tanyáznak most, az Ur lelke elszállt onnan megértőbb lelkek hazája felé.... Ha eddig kiejtettük ezt a szót: Betlehem! hóhullató karácsonyi éjszakák jutottak róla eszünkbe, fehér pelyhes karácsonyfák, hideg fényben szikrazó csillagok s meleg otthonok ólén nyájas szívek; apró gyermekeket látunk, kik papírmaséból készült templomcsokát vittek magukkal s megálltak a világos ablakok alatt, hogy rázendítsék a régi éneket: Az Istennek kicsiny fia, mennyekből most alá szálla... és imé nagy jó hirt monda!... Mindennek most vége. Az édes illuzióinkat összetépi a könyörtelen hadijelentés, mely arról ad hírt, hogy Betlehem is hadszíntér lett. Dühöngő ágyakkal, páncélkosikkal, szuronyos fegyverekkel közeledik feléje az ellenség: a kereszténység hitének kicsiny jászla felé. A názareti tó vizét, amelyben egykor Keresztelő Szent János öntött kristálytisztá vizet Jézus fejére, vér fogja beszennyezni, emberek vére, akikért meghalt egykor a Krisztus, de akik miért is fognak meghalni voltaképpen?

A szent föld történetének új fejezete kezdődik. A filiszteusok pusztításait nem tudja kiheverni egy ezredéven át, az új filiszteusok harca nem fogja-e elpusztítani úgy, hogy Gileád minden balzsama sem lesz elegendő, hogy begyógyítsa millió sebeit?...

— Igazolták az új városatyákat. A város igazoló-választmánya Robitsek Agostón dr. elnöklésével ma délelőtt ülést tartott, amelyen igazolta a III. kerületben megválasztott Barabás Béla dr. főispánnak és a II. kerületben megválasztott Sulik Kálmánnak törvényhatósági bizottsági tagságát. A Sulik Kálmán megválasztása ellen beadott felebbezést a bizottság elutasította. Az új városatyákat a holnapi közgyűlés fogja végleg igazolni.

— Javaslát a háztartások rekvirálása miatt Stanber József törvényhatósági bizottsági tag és társai, mint megirtuk, indítványt nyújtott be a törvényhatósági bizottsághoz hogy a törvényhatósági bizottság feliratilag tiltakozzék a kormány-nál a háztartásokban elrendelt rekvirálások ellen és hívja fel a kormány figyelmét arra, hogy ne a városi lakosságnál keressen elrejtett buzát és lisztet, hanem a falun. Az indítvánnyal mai ülésén foglalkozott a város közzelemezési bizottsága és azt javasolta a közgyűlésnek, hogy az indítványt vegye le a napirendről. A közzelemezési bizottság, úgy látszik, nem értette meg az indítvány intencióját, legalább erre lehet következtetni az indokolásból. A bizottság ugyanis azzal indokolja javaslatát, hogy az indítvány egyrészt tárgyaltan azért, mert a rekvirálási rendelet értelmében csak a felesleges liszt és buzamennyiségeket szabad elrekvirálni, de egyéb élelmiszert nem. Az indokolásnak ez a része még elfogadható, de nem állja meg helyét az indokolásnak az a része, amely szerint azért nem kell tárgyalni az indítványt, mert ha a törvényhatóság, mint erkölcsi testület a nagy nyilvánosság előtt tiltakozik a városokban elrendelt gabona és lisztrekvirálás ellen és csupán a falvakban való szigorú rekvirálást követeli, akkor Ausztriában fel fognak zudulni, hogy Magyarországon igenis vannak elrejtett készletek. Ki törődik azzal, hogy mit szólnak Ausztriában, ha a magyar falvakban találunk rejtett készleteket. De azzal már törődik minden városi polgár, hogy ne zaklassák a házában, mert ez a rekvirálás úgy sem jár eredménnyel, ami kiderült Zubor Andor tanácsos nyilatkozatából, hogy eddig Aradon mindössze öt helyen találtak kisebb mennyiségű gabonát és lisztet. Ezért a csekélységér kell tehát zaklatni az amungy is zaklatott életet élő polgárságot. De hát ezzel a bizottság nem törődik, mert a fő a kényelem.

— Zubor Andor és a munkások. A közzelemezési bizottság mai ülésén végleg elintéződést nyert a városi közzelemezési mizériák miatt annak idején keletkezett botrány. A közzelemezési bizottság munkástagjai megbántva érezték magukat, amiért Zubor Andor pénzügyi tanácsos elítélően nyilatkozott a közzelemezési szervezetről. Zubor akkoriban nem tartózkodott Aradon és tegnap délután a városháza anácstermében magánbeszélgetés során tisztázta a félreértést azzal a hirlapíróval, aki előtt annak idején a nyilatkozatot tette. A bizottság mai ülésén azuán Zubor Andor kijelentette, hogy akkori nyilatkozata félreértésen alapszik, mert ő azt mondta, hogy a közzelemezési rendeleteket hozzá nem értő közegek egyformán készítik a városokra és falvakra egyaránt és ezért származnak ellentétek. Sajnálja, hogy ezt a magyarázatát, amelyet ő magánbeszélgetés formájában tett meg, már előbb leközölte egy aradi lap, mielőtt ő még elmondotta volna a bizottságban, de arról nem tehet, a nyilvánosságnak nem szánt magánbeszélgetését kihallgatják és leközlik. Nem akar hirlapi polémiákban résztvenni s ezért kéri, hogy ezt a magyarázatát vegyék tudomásul. A bizottság ezt meg is tette s így a közzelemezési botrány utolsó hulláma is elsimult.

— Megállanak a fővárosi villamosok. Budapestről telefonálja tudósítónk: A városi villamos vasut, mint értesülünk, a szénhiány miatt kénytelen lesz forgalmát egy időre beszüntetni. A salgótarjáni közszénbánya r. t. ugyanis, ahonnan a városi villamos vasut a szénét kapja, arról értesítette a villamos igazgatóságát, hogy december 23-tól január 6-ig a karácsonyra és újévre eső időben kénytelen annyira leszállítani termelési üzemét, hogy ez csaknem a teljes beszüntetésének tekinthető, s így ebben az időpontban a legcsekélyebb szállítási kötelezettségnek sem tehet eleget. A városi villamos vasut szén hiányában képtelen volna a forgalmat fenntartani. Ezt beadványban közölte a fővárosi tanáccsal. A tanács táviratilag fordult egyrészt a kormányhoz, másrészt a vállalathoz, támogatást kérve, tekintettel arra, hogy a közlekedés lehetetlenné válik.

LEGUJABB.

Reggel 3 órakor érkezett telefon jelentés.

Orosz—német béketárgyalások.

Kopenhága. Az orosz leszerelés már megkezdődött, Szeserbacsev tábornok, akit a szövetségesek hozzájárulásával főparancsnoknak neveztek ki főhatalmazást kapott, hogy Németországgal megkezdje a béketárgyalásokat, melyek azonban csak az orosz frontra szólnak.

Carskoje Selo. Az orosz kormány szikratávirata: A népbiztosok tanácsa a béketárgyalások folyamán szikratávirat útján közölni fogja a hadviselő hatalmak képviselőinek javaslatait, a szövetséges és ellenséges népek csapataival. Azonkívül a nép nagy tömegeit állandóan értesíteni fogja a tárgyalásokról. Ujjonnan érkezett hírek szerint a szövetségesek elvileg hozzájárultak, hogy a fegyverszünetről tárgyaljunk. Miközben azonban nemcsak a mi frontunkat, hanem a saját frontjaikat is tekintetbe vették és pedig azzal a feltétellel, hogy mi egy versznyire sem mehetünk vissza, a német csapatoknak pedig nem szabad élelmiszereket szállítani. Ha tegnap tagadták, hogy a szövetségesek beleegyeztek abba, hogy megkezdjük a fegyverszüneti tárgyalásokat, úgy ehez meg kell jegyeznünk, hogy a főhadiszálláson levő szövetséges missziók fejei, akiknél az általános hadsereg bizottságnak a vasutak ideiglenes végrehajtó bizottságához intézett táviratáról volt szó, közvetlenül kormányainkkal érintkeznek, minthogy nem tartoznak követségeik hatásköre alá.

Stockholm. A főhadiszállás elfoglalása óta Oroszországban Leninnek tulajdonképpen nincs már számbavehető ellenfele. A Don területen tartózkodó Kaledin ellen Moszkvából öt gárdaezredet küldtek, hogy megszüntessék ott a kozák uralmat. Stockholmi bolsevik körökben kijelentik, hogy a népbiztosok tanácsa az alkotmányozó gyűlés egybehívása elé nem gördít akadályokat s az alkotmányozó nemzetgyűlés december 11-én össze is ül. Lenin biztosra veszi, hogy az alkotmányozó nemzetgyűlésben kormány-programja helyesléssel fog találkozni. Trockij meg fogja kísérni, hogy nyomást gyakoroljon a szövetségesekre az általános béke elérése végett. A fenyegető államcsőd-ről elterjedt hírekkel kapcsolatban megnyugtató jelenségnek tartják, hogy a francia pénzügyminiszter a francia sajtó képviselői előtt kijelentette, hogy a francia bankok minden körülmények között kifizetik az 1918. januárjában esedékes orosz szelvényeket.

Kopenhága. A Tidende-nek jelentik Pétervárról, hogy Kaledin a novocserkaszki katonák és munkások bizottságának valamennyi tagját elfogatta.

Budapest, a sajtóhadiszállás esti jelentése: A Piave és a Brenta között támadások folyamán sikert értünk el.

Berlin. A Wolff-ügynökség esti jelentése: Az olasz front egyes szakaszain fokozott tűztevékenység, a többi harctereken nincs újság.

— **Küüntetett tábori lelkész.** A Hivatalos lap közli, hogy Payer István tábori lelkész, ki két év előtt az aradi helyőrséghez volt beosztva s azóta a harctéren teljesít szolgálatot, öfélése az ellenség előtt tanusított vitéz és önfeláldozó magatartásáért a Ferenc József-rend lovagkeresztjével tüntette ki a kardok egyidejű adományozásával. Nevezettnek ez már harmadik kitüntetése. Előbb a vöröskeresztes II. osztályú diszjelvényvel, majd a II. osztályú lelkési érdemkeresztnek egyidejű adományozásával tüntették ki.

— **A vidéki sajtó súlyos helyzete.** Budapestről telefonálja tudósítók: Az általános papirhiány és a papir-árak nöttön-növekvő emelkedése rendkívüli teherrel nehezedik a vidéki sajtóra. A vidéki napilapok szövetségének képviselője már régebben megindította a mozgalmat a bajok leküzdésére. A szövetség képviselőiben ma délelőtt Mayer Rezső (Nagybecskerek) Maczner Samu (Kassa) és Sas Ede (Nagyvárad) igazgatósági tagok memorandumot nyújtottak át Wekerle Sándor miniszterelnöknek, amelyben kérik, hogy a kormány ugyanabban a támogatásban részesítse a vidéki lapokat, a melyet a fővárosiak élveznek. Wekerle úgy válaszolt, hogy ismeri a vidéki sajtó aránytalanul súlyos helyzetét és mindent meg fog tenni a kedvező elintézés céljából. Ezután Pallavicini György őrgróf államtitkárt keresték fel, aki a maga részéről is közreműködését helyezte kilátásba a vidéki sajtó ez életkérdésének rendezésénél.

— **A díjnokok ruhasegélye.** Azok a városi díjnokok, akik hadbavonultak, arra kérték a várost, hogy utálja ki nekik a díjnokoknak járó ruhaállományt. A tanács mai ülésén foglalkozott a kérdéssel és azt méltányosnak találva kimondta, hogy azok a hadbavonult díjnokok,

akik 6 hónapig álltak a város szolgálatában megkapják a ruhasegélyt.

— **Burgonya-jegy kiosztása.** Felhívom mindazon aradi lakosokat, kik burgonya vásárlási igazolványt nem kaptak, továbbá kik másuttan burgonyával ellátva nincsenek, s így hatósági elátásra jogosultak, hogy a burgonya-jegy kiváltása céljából a Képpich-cégtől beszerzendő és szabályszerűen kitöltött és igazolt bejelentő lap, továbbá a tulajdonukban levő liszt- és egyéb élelmiszerigazolvány felmutatása mellett a közlémezési hivatalban jelentkezzenek. A tolongás elkerülése végett a burgonya jegyek az 1. kerülethez tartozók részére december 12-én szerdán, a második kerületbe tartozók részére 13-án csütörtökön, a 3-ik kerülethez tartozók részére 14-én pénteken, a 4-ik kerülethez tartozók részére december 15-én szombaton, az 5-ik kerülethez tartozók részére december 17-én hétfőn, a 6-ik kerülethez tartozók részére december 18-án kedden, a 7-ik kerülethez tartozók részére december 19-én szerdán, a 8-ik kerülethez tartozók részére 20-án csütörtökön, a 9-ik kerülethez tartozók részére december 21-én pénteken, a Gái és Sága kerületekhez tartozók részére pedig a gáji kapitányi hivatalnál bármely napon kerül kiosztásra. Közlémezési hivatal vezetője.

— **Köszönetnyilvánítás.** Az aradi izr. fiú árvaház növendékeinek Tenner Józsefné süteményt, Fodor Zsigmondné (Budapest) 30 K., Lineberg Károlyné 10 K., D. R. 4 K. A Chanuka ünnep alkalmából pedig Kohn Henrik és neje (Keszend) 2 láda alma és diót, Schulhof Károlyné, Winternitz Jtnóné, Pick Ernóné, Libermann Sanyika diót, mogyorót, babot és más élelmicikkeket, N. N. 10 K. és Schwercz Aladár 5 K., Halpern Miksa 16 színházjegyet ajándékozott. E nemesszívű adományokért hálás köszönetet mond az árvaház vezetősége.

— **Kávé kiosztás.** Felhívom az 1. 2. 3. kerületekhez tartozó kereskedőket, hogy csütörtökön, a 4. 5. 6. és 7. kerületekhez tartozó kereskedőket, hogy pénteken, a többiek pedig, hogy szombaton délelőtt a kávé utalvány kiváltása céljából a közlémezési hivatalban jelentkezzenek. Az élelmiszer igazolvány kettő számú szelvénye váltható be adagonként 10 deka kávéra, melynek kicsinybeni eladási ára 50 fillér. A közlémezési hivatal vezetője.

— **Sulyos gondok.** Az emberek ezrei rendszeren az utolsó napokban szerzik be szükségletüket, amikor már minden üzlet zsúfolva van és így a vásárló, tele idegességgel, rosszat és drágát vásárol. Több mint százezer postacsomag megy szét a Magyar Kereskedelmi Közlöny hírlap és könyvkiadó vállalatától Budapesten. Most jelent meg dus könyvárjegyzéke, mely százakra menő pompás ajándék könyvet foglal magában.

— **Az Országos Anya- és Csecsemővédő Egyesület változatos művészi képeslevelezőlapjait** használjuk karácsonyi, újévi, név- és születésnap és egyéb alkalmi üdvözlő céljaira. 10 darabonként 2 koronáért rendelhetők az Országos Anya- és Csecsemővédő Egyesületnél Budapest. VII. Thököly-ut 83. Minden rendelő az Egyesület emberbaráti törekvéseit mozdítja elő.

— **Megérkeztek a karácsonyi újdonságok!** Meglepő választék gyönyörű dísz tárgyakkól, használati cikkeköl; mindennemű modern képerket ovál és gömbölyű kivitelben, eredeti olajfestmény és antik tárgyak legolcsóbban beszerezhetők Fischer Mór Arad, Neumann-palota. V. m. telefon 568.

— **A legújabb lakbérrendelet** kapható Pichler papírkereskedésében (Bohus-palota.)

— **Karácsonyi albumok** már kaphatók Kerpelnél.

Elrabolt pénzeszsákok.

(Postalopás a fővárosban.)

— **Saját tudósítók telefonjelentése.** —

Budapestről jelentik: Az éjszaka eddig ismertlen módon kiosztottak egy postakocsit, a mely a kispesti postahivatal pénzküldeményeit hozta a budapesti gyűjtőállomásra. A környékbeli postahivataloknál ugyanis az a szokás, hogy az egész nap összegyűlt pénzt z esti órákban a budapesti 72-es számú postahivatalhoz szállítják, amely a keleti pályaudvaron van. Így küldik minden este a fővárosba a csepeli, óbudai, kispesti és általában a környékben levő postahivataloknál feladott pénzesleveleket. Tegnap este 8 órakor a kispesti 2. számú posta Szabák postatiszt indította el rendes szokás szerint a 33-as postajáratot. A postajarat kísérei Kacsics Petőcz Mihály és Kovács Gábor postaltisztek voltak. A postakocsiban négy zsák volt elhelyezve, mintegy 50.000 koronányi pénztartalommal.

A postakocsi este tíz órakor érkezett a keleti pályaudvar érkezési oldalán levő 72-es számú gyűjtőhivatalhoz, ahol Vida Ferenc postaltiszt várt a kocsira. Vidánk ugyanis az a teendője, hogy a megérkező kocsiból a zsákokat a hivatalba vigye. Amikor a kocsit fel akarták nyitni, Kovács Gábor megrémülve mondta:

— **Feltörték a kocsimat és a pénzt ellopták.** Vida azonnal jelentést tett a dologról a 72-es számú hivatal főnökségének, mely viszon a főkapitányságot értesítette az esetről. Megállapították, hogy a postakocsi Kispest—Főtér—Üllői-ut—Rezső-tér—Köztemető-ut utvonalon haladt a keleti pályaudvarig. Világi rendőrkapitány teljesítet szolgálatot a központi ügyeleten az elmúlt éjszaka. Amikor a lopást tudomására hozták, nyomban értesítette Krecsányi Kálmán főkapitányhelyettes és Hetényi Imre detektívönököt. A rendőrség a legszelesebb körű nyomozást indította meg. Sárközi és Tálás detektívek csoportjai vezetik a nyomozást. A 33-as postajaratot kísérő két altisztet nyomban kihallgatták. Kovács azt vallotta, hogy csak a keleti pályaudvari postahivatalnál vettek észre, hogy a kocsit feltörték. Mindkét altisztet kihallgatásuk után őrizetbe veték.

Vida Ferenc postaltiszt vallomása szerint Kovács sirva mondta, hogy kifosztották a kocsit

ját. Kihallgatta még a rendőrség Ujlaki János postakocsit, valamint Garai Mihály kapust, akik a 72. számú postahivatalnál teljesítenek szolgálatot. A nyomozás nagy apparátussal folyik, eddig azonban még nincsen konkrét adat arra nézve, hogy a postakocsit mikép fosztot-

ták ki. A rendőrség a postaigazgatóság egyik kiküldöttjével együtt folytatja a vizsgálatot. Eddig még nincsen pontosan megállapítva, hogy mekkora összeget tartalmazott a négy postaszák.

Akik félnek a villamos áramtól.

(Luszt dr. ezredorvos nyilatkozata.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

A közönséget még ma is élénken foglalkoztatja az a szerencsétlenség, ami nemrég történt a katonai zander-intézetben, a hol villanykúra alkalmazása közben véletlenül meghalt Lachmann Frigyesné. Annak idején minden kétséget kizáró biztonsággal megállapítást nyert, hogy a beteget nem a Degrassátor-gép ölte meg, nem a testre bocsátott magasfeszültségű áram okozta a halált, hanem a betegnél már régebb idő óta létező szivbaj. Rögtön, midőn a katasztrófa történt, szakemberek jelentek meg a helyszínen, szigorú, precíz vizsgálatot indítottak, melynek során teljesen beigazoltást nyert, hogy se mulasztásról, se más egyéb okozati összefüggésről nem lehet szó a halállal kapcsolatban. Lachmanné beteg volt, akut szivbaj kínozta és kúra közben szivszélhűdés ölte meg. Ennek dacára a közönség közt az a balhiedelem keletkezett, hogy a villamos terápia végzetessé válhat, hogy a pompás gép, mely valóban csodálatos produktuma az orvostudománynak, megölheti a beteget. A tragikus véletlen óta az Aradi Közlöny szerkesztőségét többen keresték fel kérdésekkel, hogy igaz-e, miszerint a zander-intézetben működő Degrassátor-gép a betegre kúra közben végzetessé válhat. Különösen katonák hozzátartozói részéről voltunk kitéve ostromnak. Legutóbb a következő levelet intézte hozzánk egy aradi iparos:

Tekintefes Szerkesztő Ur!

Annak idején sokat beszéltek Aradon szegény Lachmann Frigyesné esetéről, ami mindenütt kínos feltűnést keltett. Hiába bizonyították be, hogy azt az urinót nem a villamos áram ölte meg, az emberekben kétely maradt, amit — megvallom — mostanáig se lehetett teljesen eloszlatni. Tudjuk, hogy Lachmanné szivbaja volt, azonban a halál mégis a villanygépen következett be. Tetszik tudni, egyesek úgy vannak ezzel az esettel, mint azzal a bizonyos közmondásos műtéttel: az operáció sikerült, ellenben a beteg meghalt. Távol legyen tőlem minden gyanúsító szándék, de amit érzek, nem hallgathatom el. Egyik közeli rokonomnak ugyanis most a zander-intézet kuráját kellene igénybe venni, mielőtt azonban végképpen döntenénk ebben az ügyben, a szerkesztő urhoz fordulunk és arra kérjük, lenne szives megtudni: használatban van-e még az a bizonyos gép és nem-e vonják ki a forgalomból, mint azt most halljuk. Szivességét előre is köszöni T. A. aradi iparos.

E kissé furcsa hangú levél adta meg nekünk az impulzust ahhoz, hogy a kérdéssel a közérdek szempontjából és főleg az egyes kétkedők megnyugtatóására foglalkozunk. Az Aradi Közlöny munkatársa ma

felkereste Luszt Ferenc dr. ezredorvost és megkérte, lenne szives nyilatkozni a zander-intézetben elhelyezett Degrassátor-gépről és hogy szó van-e a gépnek a forgalomból való kivonásáról?

— A villamos terapiát szolgáló gép — mondotta Luszt dr. ezredorvos — kitünően prosperál és arról semmit sem tudok, hogy a gépet ki akarnák vonni a forgalomból. Lachmanné esete ismeretes: a szegény asszony szivbajos volt és szivszélhűdés okozta halálát, nem pedig az, mintha a beteg testére magas feszültségű áramot bocsátottak volna. Nálunk egyáltalában nem alkalmaznak intenzívebb áramot, noha a hystériás motilitási zavaroknál Kaufmann dr. híres bécsi professzor az erős villamossági áramoknak alkalmazását ajánlotta, azonban ennek alkalmazása veszedelmes s főleg egyes speciális betegeknél néhány esetben halált is okozott, úgy, hogy Németországban a hadügyminiszter 1917. január hó 29-én a katonaságnál való alkalmazását be is tiltotta. Magyarországon egyedül Rózsahegyén alkalmazza a magas feszültségű áramot Gonda dr. Abetegek az erős áramot 1—2 óráig, amint azt Kaufmann, ajánlotta, nem is bírják.

A villamosítás, mint gyógytényező, a köztudatba már annyira átment, hogy kevés egyénül — ki még egyáltalában nem lett villamosítva — lehet suggestiv therapiánál eredményre számítani. Joseph és Mann azért egyéb eljárásokat ajánlanak, amelyek közül a Nonne által felvetett hypnózis is szóba jön. Csakhogy egyfelől kevés orvos bír a hypnózis terén kellő gyakorlattal és bír olyan egyéniséggel, amellyel betegeire hatni képes, másfelől az eljárás hosszadalmas, mert hosszú ideig kell egy-egy beteggel foglalkozni. Azért Joseph és Mann inkább a Rothmann-féle eljárást ajánlják, amely abból áll, hogy aetherrel elbódítják s azután aqua-destillatát fecskendeznek karjába, a melyet bekötnek. Mihelyt a beteg felébred, reszkető végtagját működtetik, pl. a beteggel nevéit leiratják, vagy járatják s azután meggyőzve őt arról, hogy baja megszűnt, 1—2 napig pihenni hagyják. Többnyire elég a beteget egyszer elaltatni. A betegeket 1—2 hét múlva gyógyultan ki lehet a kórházból bocsátani, míg a fekvő kuráknál ehhez képest hónapok szükségesekek. Az eljárás gyors, mert egy nap alatt 6 egyént is meggyógyítottak s az eredmény teljesen kielégítő, mert eddig 37 eset közül 36 meggyógyult s csak egy nem javult, úgy, hogy a gyógyulás 97½ a Nonne által hypnózis segítségével elért 62½-kal szemben. Hystériás bénulásoknál, pl. a hüvelykujj izolált paralízisének a Rothmann-féle eljárás szerint látszólagos műtétet végeznek, azaz narcosisban borbemetszés után a sebet két öltéssel egyesítik s a beteget azzal suggerálják, hogy az

innak megrövidítése vált szükségessé, 19 ilyen esetet ismertetnek. Egy beszédzavarban szenvedő katonát is sikerült suggestiv altatás segélyével meggyógyítani.

Luszt dr. ezredorvos nyilatkozata minden kétséget eloszlat a villamos terapiával szemben, mely valóban áldásos és hasznos gyógy mód, és komoly szerencse az aradiakra nézve, hogy azt itt igénybe vehetik.

TÖRVÉNYSZÉK.

§ Rossz szomszédság török átok. Jellegzetes becsületsértési pert tárgyalt ma Zih József járásbíró. Trübe Vencel és neje, továbbá Dörfmeister János és neje álltak egymással szemközt ellenségekként. A két család sokáig békés szomszédként élt egymás mellett, de később differencia támadt köztük és ezen időtől fogva napirenden volt a hangos civódás. Ez év október hó 20-án új erőre kapott a szomszédok közt a harag, mérgesen támadtak egymásra, miközben éppenséggel nem hízelgő jelzőket csapkodtak egymás becses fejéhez. Dörfmeister többek közt azt mondta Trübe Vincénének, hogy cseh bagázs, mire elnetámadás következett és Trübeék kezükben doronggal és kővel támadtak a sértegetőre. Közeliarcra azonban nem került a sor, csak megfélemlítő dekkungok mögül röpködtek a pergőtűszerű sértő-srapnellek. A mai tárgyaláson felvonultak a hadakozó felek. Schusztler Ödön dr. Dörfmeisterék képviselőtében jelent meg. Zih bíró megpróbálta a haragosokat kibékíteni, de ez meddőnek bizonyult, mert mindkét fél büntetés annexiót hirdetett és nem akartak hallani a status quo ante elvéről. Megindult a tárgyalás, melynek során beigazolást nyert, hogy kölcsönösen sértegették egymást és így a bíró mindkettőjüket felmentette.

§ A hitelezők pénze. Csalás büntetvével vádoltan állt ma az aradi törvényszék előtt Kovács Géza itteni szücsmeister, aki azon célból, hogy hitelezőit megkárosítsa, a bekövetkezendő hatósági végrehajtás előtt vagyonához tartozó értéktárgyakat elidegenített. Kovács Géza üzleti áruinak egy részét a budapesti takarékpénztár és zálogkölcsonzó részvénytársaságnál elzálogosította, ingatlanára 6500 korona váltó kölcsönt vett fel s ezen összeget nem hitelezői kielégítésére, hanem saját céljaira fordította. Ezenkívül Kovács adóságokat koholt oly képen, hogy 1913-ban apósával, idősebb Macher Imre győri lakossal egyezséget kötött, hogy neki kölcsön címén 4000 koronával tartozik, feleségével szintén ily módon 5000 koronáról szóló tartozásról csinált elismervényt, holott ezek a tételek sohasem léteztek. Az ügyben a törvényszék Nagy József táblabíró elnöklete alatt ma tartotta meg a főtárgyalást, amelyet azonban újabb bizonyítékok beszerzése céljából elhalasztottak.

A lissaboni forradalom.

Saját tudósítónk telefonjelentése.

Hága. A lissaboni forradalomról érkezett hírek szerint a zavargó tömegek megostromolták az angol követség palotáját. Carneggie angol követ a hátsó kapun még el tudott menekülni, de a követségi titkár a tüntetők kezébe került, akik súlyosan bántalmazták. A francia kormány lissaboni megbízottja a Vasco di Gamma hadihajór menekült. A város a bombázásnál nagy károkat szenvedett. A Martirok-temploma teljesen rombadólt.

Rotterdam. A lissaboni zavargások alkalmával a vasárnapi összecsapásokban 100 ember meghalt, 300 megsebesült.

Lissabon. Az Havas Ügynökség jelenti: A nyugalom ismét helyreállt. A kormány elhatározta, hogy a parlamentet feloszlatja, s felszólította a köztársaság elnökét, hogy nyújtsa be lemondását. Minthogy az elnök vonakodott, köztársaság elnökévé, hogy tekintse magát letartóztatottnak.

Ötmillió konverzió.

(Az Ipar- és Népbank ajánlata.)

— Az Aradi Közlöny tájékoztatója. —

A város pénzügyi bizottsága ma délután Zubor Andor pénzügyi tanácsos elnöklésével ülést tartott, amelyen azzal a helyzettel foglalkoztak, amely azzal állt elő, hogy az Aradi Ipar és Népbank visszavonta a VII. hadikölesön jegyzésére és az eddigi hadikölesönök konvertálására vonatkozó ajánlatát.

Jegessy Károly dr. tiszti főügyész azt a véleményét fejtette ki, hogy bár az Ipar és Népbankot nem lehet arra kötelezni, hogy konverziós ajánlatát fenntartsa, a város mégis kártérítést követelhet a pénzintézetektől, ha a város megállapítja azt, hogy mennyi kár érte, ha egy másik pénzintézet konverziós ajánlatát fogadná el, amely nem olyan előnyös, mint az Ipar és Népbank visszavont ajánlata.

Kilényi János főszámvéve kimutatta, hogy a konverziós ajánlatok között tenforgó pozitív differencia 10400 korona.

Adler Andor nem volt a tiszti főügyésszel egy véleményen és kijelentette, hogy a VII. hadikölesön ajánlat ügyében a város nem követelhet kártérítést, mert az Ipar és Népbank erre vonatkozólag olyan ajánlatot tett, amely ellenkezik a pénzügyminiszter rendeletének intencióival. Ami a konverziós ajánlatot illeti, ez nem más, mint egy kereskedelmi ügylet, amelynél az egyik fél követelheti az ügylet teljesítését, vagy pedig a fenálló differencia megtérítését. A törvényhatóság követelheti, hogy az Ipar és Népbank tartsa fenn december 14-ig kötelező ajánlatát és valószínű is, hogy az Ipar és Népbank fenn is fogja tartani. Ha pedig ezt nem teszi meg, akkor a pénzügyi bizottság állapítsa meg a várost érlelő kárt és ennek erejéig indítson kártérítési keresetet az Ipar és Népbank ellen.

Végül is abban állapodtak meg, hogy a törvényhatóság felszólítja az Ipar és Népbankot, nyilatkozzék 8 napon belül, vajjon fenntartja-e a konverzióra vonatkozó ajánlatát, amely szerint a város eddigi hadikölesonét 1918. december végéig 4 és 1/2% kamattal, 1918. után pedig 5% kamattal konvertálja. A VII. kölesön jegyzésére vonatkozó ajánlat visszavonására nézve abban állapodtak meg a bizottság, hogy be fogja kérni a választott bíróság idevonatkozó határozatát.

Az ülés után Hehs Béla, az Ipar és Népbank vezérigazgatója megjelent Lajos polgármesternél és átnyújtotta neki az Ipar és Népbank nyilatkozatát, amely szerint a pénzintézet hajlandó a már régebben tett ajánlata szerint a város eddigi hadikölesonét konvertálni.

KÖZGAZDASÁG.

Hadikölesönjegyzések. Az Aradi Ipar- és Népbanknál ma a következő jegyzések történtek: **Aradról:** Gruber Hugó 5000, Priegl István dr. 2000, kisebb jegyzések 500 korona. **Csorvásról:** Sebestyén Mihály 1000, Sebestyén István 1000, Molnár Lajos dr. 100, Gyarmati Béla 1000 korona. **Endrődről:** Czike István 1000, Fülöp József 1000, Giricz Imre 2000, Porubasánszky János 1000, Majoros János 2000, Balázs Agoston 1000, Szücs Lajos 1000, Hirt Ferenc 1000, Kani Lajos 1000, Nádudvari Lajos 1000, D. Kovács János 1000, Torma Imre 6000, Dávid János 1000, Gubucz Mihály 2000, Vaszkó Mátyás 1000, Fülöp János 1000, Dávid András 2000, Porubasánszky István 1000, Varga Lajos 1000, Kató Lajos 1000, Aranyi István 1000 korona. **Sepérről:** Karmon István 2000, Peró György 1000, Indrikó János 2000, Márta János 2000, Csiky János 5000, Peró Tódor 2000, Szücs Simon 1000, Pítás Péter 1000, Szentés Jenő 1000 korona. **Vadászról:** Kokos Miklós 1000, Kovácsik Imre 2000, Varga Lajos 1000, Jakab Mihály 1000, Gál György 1000, Hodré János 1000, Kokos Miklós 1000, Simon Imre 1000, Szabó Sándor 1000, Pap József 1000 korona. **Talpasról:** Fanya Tivadar 4000, Argyelan Tótyer 4000, Balázs Péter 4000, Gezsó Tótyer 2000, Kirleszku János, 4000 korona. **Békéscsábáról:** Jánovszky András 1000, Okos István 1000, Könyves T. Kálmán 800,

LEGUJABB.

Érkezett ma reggel 3 órakor.

Kukorica kenyér Amerikában.

Kopenhága. Krisztiániába Amerikából érkezett utasok mondják, hogy Amerikában újévtől kezdve egységes kenyeret fognak sültetni, tengeri és buzaszt keverékből, mert buzában nagy a hiány. Másképpen is egyre érezhetőbbé válik a háboru hatása. Élelmiszerekben nagy hiány van, s velük a legnagyobb spekulációkat űzik.

Pétervár. (Hivatalos.) Az alkotmányozó gyűlés választásait az egész északi fronton befejezték. A mensevikiek körülbelül egy százalékát, a forradalmi szocialisták mintegy harmadát a bolsevikiek több, mint a felét kapták a leadott szavazatoknak. A nem szavazók száma nem több 15 százaléknál.

Stockholm. Azokkal a hírekkel szemben, hogy az entente a diplomáciai viszonyt megszakította Oroszországgal, megállapítják, hogy Anglia, Franciaország, Olaszor-

szág és Japán pétervári nagykövetei kormányuktól hivatalos jegyzéket ne vegyenek át és ilyenre ne válaszoljanak. A folyó ügyek elintézésére és az Oroszországban levő entente-állampolgárok védelmére az Oroszországban működő semleges követségeket és konzulátusokat közvetítésre kérték fel. Nincs kizárva, hogy az entente-követek közös felhívást intézzenek az orosz néphez.

Carskoje Sejo. Az orosz kormány szikratávirata. A japán nagykövet közli, hogy Japánnak nem volt szándéka és jelenleg sem szándéka Oroszországnak hadat üzenni. A nagykövetség egyik tagja megáfolyja azt a hírt, mintha Anglia és Japán között szerződés állana fenn, mely szerint Japán megüzenné a háborút Oroszországnak, ha Németországgal külön békét köt.

Zsirus András 2000, **Markovits Mayer** 1000, **Urban Pál** 2000, **Laurinyecz János** 1000, **Bakos Pál** 500, **Jánovszky Adám** 2000, **Vován György** 1000, **Medovarszky Mihály** 1000, **Belanka Pál** 6000, **Gróvald Aron** 2000 korona. **Csongrádi jegyzések** 9000 korona. **Összes eddigi jegyzés:** 7,162,600 korona.

Az Aradi Általános Takarékpénz árnál történt újabb jegyzések között vannak: **N. N.** 50,000, **Aradi izr. hitközség tisztviselői nyugdíjalap** 35,000, **Domán Sándor** 10,000, **Beck Adolf (Pankota)** 10,000, **Aussterweil László dr.** 10,000, **Hertz nővérek** 10,000, **Morschl János** 5000, **Weisz Mór (Székudvar)** 5000, **Róth Izidor és neje** 5000, **György Menyhért** 5000, **Kornos Zsigmond** 20 0, **Frankl Géziné** 1000, **Aradi Kereskedők Takaréka és Hitelszövetkezete** jegyzései 192,000 korona, **összes eddigi jegyzés:** 902 850 korona.

Értékpapírok árfolyama. **Budapestről** telefonálja tudósítónk: A tendencia majdnem az egész forgalom ideje alatt igen barátságos volt, majnem az összes papírok erős javulást mutathattak fel. Az értékpapírok árfolyama a következő: **Magyar Hitel** 1142—76, **Osztrák Hitel** 868—831, **Agrárbank** 847—886, **Fabank** 783—814, **Hazai bank** 530—56, **Kereskedelmi bank** 5400, **Magyar bank** 758—830 **Salgótarján** 975—1030, **Konkordia** 640—60, **Rimamurány** 946—72, **Ruggyanba** 970—90, **Fegyvergyár** 860—75, **Ganz-Danubius** 3850—80, **Nasici** 2710—30, **Klotild** 520—30, **Osztrák-magyar államvasut** 935—74, **Adria** 1685—1715, **Atlantika** 1350—80.

Meghívó. Az Aradvármegyei Gazdasági Egyesület 1917. évi december hó 16-án délelőtt fél 10 órakor az egyesület székházának tanácstermében igazgató-választmányi gyűlést tart.

Vasúti talpták eladása. A lippai főerdő-hivatal 509 darab harmadrangu Máv. szabványu tölgy vasúti talpta eladása céljából árverést hirdetett. Ajánlatot adtak be: **Kollár Gyula** fatereskedő (Budapest) 5 százalék, **Fuchs A. Fia** fatereskedő 16 százalék és **Misits Constantin dr. ügyvéd** (Lippa) 20 százalék áremeléssel. Ez utóbbi ajánlat elfogadtatott 2443.20 korona összeggel.

Karácsonyi és újév előtti vasárnapon nyitva lehetnek az üzletek. Az aradi kereskedelmi és iparkamara közli, hogy december 23-án és 30-án a kereskedők este 7 óráig tartatják nyitva üzletüket, mert a kereskedelmi miniszter e napokra felfüggesztette a vasárnap munkaszünetet.

Rekvirálják a réztárgyakat. Ma reggel megjelent az aradi kávéházakban két tiszt, **Czobor Ottó** iskolaigazgató és **Hönig Ottó** rézműves és megkezdte az összes réztárgyak, ki-

nacziást tételek, eszék, kanalak és gyufatartók összeírását. Az összeírt fémtárgyakat szombaton kell beszolgáltatni.

Mi fizetnek az ausztriai károkat

(A kvóta bizottság üzenete.)

— Salgó tudósítónk telefonjelentése. —

Bécsből telefonálják: Az osztrák Reichsrat kvóta-bizottságának üzenete, amelyet átküldenek a magyar országgyűlés kvóta-bizottságához, azt indítványozza, hogy egyelőre **egyév tartamára** az eddigi arányban állapítsák meg a kvótát. Az üzenet ezt mondja:

Az ilyen szabályozás azért ajánlatos mert az általános béke eredményei bevárandók. Másrészt remélhető, hogy egy éven belül alapot lehet teremteni a hozzájárulás arányának tartós megállapítására. A bizottság nem akarja határozatát úgy értelmezni, mintha a közös kiadásoknak az eddigi kulcs szerint meghatározott elosztása megfelelő lenne, mindkét állam jelenlegi gazdasági teljesítő épségének. Az üzenet szerint a gazdasági erők a világháboru folyamán **Magyarország javára toódtak el**, amit a teljesítő képesség megítélésénél nem szabad mellőzni. Mialatt Ausztria nagy területei elpusztultak, Magyarországnak csak kis része szenvedték a háboru rémségeit. Ausztria ennél fogva mint gyengébb fél fog belépni a legközelebbi kvóta-ülésszakba. A kvóta-bizottság azt a felfogást vallja, hogy a vagyanban és vérben hozott áldozatok közösen viselendők és hogy a hadikárokat közös eszközökből kéri a magyar országgyűlés kvóta-bizottságát, hogy járuljon hozzá e javaslatához.

A MOZI.

* **Uránia színház műsora.** Szerdán: Ifju Dumas Sándor: *Pierre Clemenceau*. Csütörtök és péntek: Dosztojevskij: *Raskolnikov*. Szombaton és vasárnap: *Hella Moya* film IV.: *Lavinomlás*.

* **A mozi iroda hírei.** *Pierre Clemenceau*. (Dumas regénye filmre dolgozva az Urániában) Dumas halhatatlan szelleme, amely minden ellen-ségeskedés és minden idők vérvíatarain keresztül

El is megtartotta elsőrangú világhírnevét, ma megjelent a színház vásznán. Pierre Clemen-
ceau története talán az a munka, amelyben a
legtöbb izgatóság van és amely a maga
rökökés dacára is minden befűlésben fenn-
tartja az irodalmi nívót, a művészi értéket. A
film rendezése és a szereplő személyek is
mintha egyenesen ki volnának arra választva,
hogy ennek a munkának filmen méltó keretet
adjon. A közönség, melynek minden rétege, ta-
lán többször is olvasta azt a világhíros munkát,
rajongó lelkesedéssel kísérte a film minden je-
lenetét és mezejtette a színháznak azt a törek-
vését, hogy kizárólag irodalmi filmet vesz mű-
sorára és elismeréssel honrálta. Raskolnikov
(Bűn és Bűnhődés) Dosztojevsky világhírű re-
génye, legközelebb az Urániában.

A Pál-utcai fiúk az Apollóban. Kedden mu-
tatta be az Apolló-színház Molnár Ferenc új-
re alkalmazott diákregegyét, a „Pál-utcai fiu-
kat”. Az Astra filmgyár e végtelenül finom és
művészi képe pompás kiállításával, mesteri ren-
dezésével és artisztikus előadásával feltűnést
keltett. A Pál-utcai fiúk az idei fűszerezon egyik
legszenzációsabb és legszebb érdekessége. A
mint Molnár Ferenc diákjainak szimpatikus
alakja megelevenedik előttünk, úgy felebred-
nek bennünk a régi diákéletünk kedves alakjai
és a régi emlékek között elfelejtjük — hacsak
egy másfél-óra is — a háború gyötrelmes
napjait. A színészek művészi játéka a legmaga-
sabb tökélyre emelte ezt a minden ízében kitű-
nő, nagyszabású filmet. Aki még nem olvasta
Molnár Ferenc regényét és nem látta a kine-
matografiának ezt a bravuros, grandiozus alkotás-
át, felejtethetetlen élvezetben fog részesülni,

aki pedig már olvasta a könyvet, örömmel fog
gyönyörködni a Pál-utcai fiúk történetében. A
kép még szerdán marad műsoron.

* Híre megvénülünk I. része esütőrtökön
az Erzsébet mozgószínházban. Jókai Mór hal-
hatatlan írónk egyik legkiválóbb regényét dol-
gozta fel e képben az egyik legnagyobb film-
gyár. Azt hisszük, kevés ember volna, aki ne
olvassa örömmel és elragadtatással Jókai bár-
melyik regényét, de különösen a „Mire meg-
vénülünk” című hatalmas alkotását, aki nem
olvasta még, az is szívesen nézi meg e filmet,
mikor egy ily elsőrangú témáról és az egyik
legsikerültebb magyar filmről van szó. Igazán
nehéz volna e kép tartalmát tárgyalnunk, mert
ily regényt csak szemmel láthatólag filmen le-
het igazán élvezni. — Vasárnap Mr. Harrison
bandája című banditátörténet kerül bemu-
tatásra.

NEMZETI SZÍNHÁZ

Aradon, 1917. évi december 12-én, szerdán

C. Bérlet.

C. Bérlet

Csárdáskirályné.

Operett 3 felvonásban.

Kezdete este fél 8 órakor.

A szerkesztésért felel:

STAUBER JÓZSEF.

A béke küszöbén

1918. január 1-én.

Új előfizetést nyitunk az „Aradi Közlöny”-re.

Az eseményekről napról-napra
a legalaposabb és a legfrissebb
tudósításban számol be az Aradi
Közlöny. Közleményeinek ere-
detisége és érdekessége, valamint
háborús híreinek megbízható-
sága révén Magyarország vidéki
lapjai között az első helyen áll
és mint ilyen a legelterjedtebb,
a legértelmesebb, legkedvel-
tebb és legolvasottabb újság.

Előfizetési árak helyben és vidéken:

Egész évre 36 korona

Fél évre 18 korona

Negyed évre 9 korona

Egy hóra 3 korona

Tessék mutatványszámot kérni!

Használt ólom

megvételre kerestetik.

28736—1917. kh.

HIRDETMÉNY.

A m. kir. miniszteriumnak a
gyertyakészletek bejelentése, zár-
adá vétele és közszükségleti cé-
lokra igénybevétele, valamint a
gyertya elszállításához szükséges
igazolványok és a gyertyákért kö-
vetelhető legmagasabb ár megál-
lapítása tárgyában kelt 3850—917.
M. E. számú rendeletét a követke-
zőkben teszem közzhírré:

Bejelentésre kötelezettek a
gyertya gyártásával foglalkozó
vállalatok és mindazok, akiknek
birtokában (őrizetében) 100 kg.
vagy annál nagyobb súlyu gyer-
tyakészlet van.

Bejelentés alá esik a bejelen-
tésre kötelezett birtokában álló
akár saját, akár idegen helyiség-
ben őrzött minden gyertyakész-
let, a viasz és ceresingyertyák
kivételével, tekintet nélkül a gyer-
tyának belföldi vagy külföldi ere-
detére.

A bejelentésre kötelezettek
kötelesek készleteiket 1917. évi
november hó 10-ik napján volt
állapot szerint bejelenteni.

A bejelentéseket az Olaj- és
Zsiradékügyi bizottság országos
pest, V. Sas-utca 20. szám) cí-
mére kell beküldeni.

A gyertya gyártásával foglal-
kozó vállalatok birtokában levő
mindazok a gyertyakészletek, a

melyek bejelentendők, a jelen ren-
delet erejénél fogva zár alá vé-
tetnek.

A gyertya gyártásával fog-
lalkozó vállalat gyertyáért kész-
pénzfizetési engedély nélkül,
vevő vasut(hajó)állomására bér-
mentesen feladva 100 kg. csoma-
golt vagy nemcsomagolt súly után
ládával együtt 280 koronánál
nagyobb összeget nem követelhet.

Kicsinyben árusító kereske-
dők: egy tizenhatod kg. súlyu
gyertyáért darabonként (8 drb
súly 500 gramm) 22 fillérenél;
egy harmincketted kg. súlyu gyer-
tyáért (16 drb súly 500 gramm)
11 fillérenél; egy hatvanad kg.
súlyu gyertyáért darabonként

(30 drb súly 500 gramm) 6 fillér-
nél nagyobb árat nem követelhet-
nek.

Oly gyertya, amelynek súlya
nem felel meg az előbbi pontban
felsorolt súlynak, csakis súly szer-
int adható el és az ilyen gyer-
tyáért kilogrammonként legfeljebb
3 korona 50 fillér követelhető.

Aki a jelen rendeletet vagy az
annak alapján tett hatósági ren-
delkezést megszegi, kihágást kö-
vet el és hat hónapig terjedhető
elzárással és kétezer koronáig ter-
jedhető pénzbüntetéssel bünte-
tendő.

Arad, 1917. november hó 21.

Green, főkapitány.

Mesés szép lesz az a nőgy,

aki az

IBOLYA DORÉ CRÉMET

használja. Az arcbőrt vakító fehérre varázsolja és eltünteti min-
denféle arctisztátalanságot. Ara egy tégelynek 2—K.

Ibolya Doré szappan 4 kor., Ibolya Doré tej
2 K — fill. Ibolya Doré hölgypor 2 K — fill.

Tyükszem ellen

a leghatásosabb szer az

Anagalin.

Ara 1 korona.

Kellemes ízű

limonádét

mindenki otthon készíthet 1

adag **CITRAS-sal.**

Ara 20 fillér.

Fenti szerek kaphatók a kizárólagos készítőnél:

Hajós Arpád

gyógyszertárában
Arad, Andrássy-tér 22. szám.

Magyar gyógyborok

Kitünő minőségű hegyaljai fehér
édes borral készítve.

Vasas chinabor. Elsőrangú minőségű, vértképző
gyógybor, vérszegények, láb-
badozók, sápkóros gyermekek részére kiváló erősítő szer. Benne
a chinin- és vas nagy gyógyereje kiválóan érvényesül. Kis
palack ára: 4 korona — fillér.

Condurongó bor. Kiváló gyomorerősítő szer,
finom fűszeres ízű, zson-
gító, a gyomorra és belekre jóhatást gyakorló gyógybor.
Gyomorbetegségek részére és ott, ahol a condurongó kéreg ja-
vaiva van. Egy palack ára: 4 korona.

Pepsin bor. Egyesült a pepszin és a sósav jó tulaj-
donságait és kiválóan alkalmas a most
nehézén beszerezhető Acidol pepszin helyettesítésére Gyenge
emésztésnél igen ajánlható. Egy palack ára: 4 kor. 60 fillér.

Kapható a készítőnél:

1845

Rozsnyay Mátyás

gyógy-
szertárában Arad, Szabadság-tér.

12280—1917. pm.

HIRDETMÉNY.

A m. kir. miniszterium 4465. M. E. sz. rendelete alapján az élő sertésekért és a sertéstermekéért követelhető legmagasabb árakat Arad sz. kir. város területén a következőkép alapította meg:

Olyan sertéseket, amelyeknek súlya darabonként 40 kilogrammot meg nem halad — a kényszer vágás esetét kivéve — közfogyasztásra levágni tilos.

A sertést csak élősúlyban (levonás nélkül) szabad eladni.

Az 50 kilogrammál nehezebb, de legfeljebb 90 kilogramm súlyú sertésnek a hizláló vagy az állattartó részére való eladásnál élősúly kilogrammonként 7 korona.

A darabonként 40 kilogrammnál nehezebb, de legfeljebb 125 kilogramm súlyú sertésnek levágás céljából eladásnál élősúly kilogrammonként 6 korona 50 fillér.

A darabonként 130 kilogrammnál nehezebb sertésnek levágás céljából eladásnál élősúly kilogrammonként 6 korona 80 fillér.

A fent megállapított legmagasabb árak magukban foglalják a sertéseknek a rakodó állomásig jutásával járó összes költségeket. Nyers disznósír és mindennemű friss sertéshus eladásánál a termelő és viszonteladó között való forgalomban méterműzsként tisztasulvért 850 koronánál magasabb árt követelni tilos.

A disznósír, szalonna, friss sertéshusnak, elkészített sertéshusnak stb. a kiskereskedelmi forgalomban való eladási árát a következőkben állapítom meg:

Oldalas	K. 8.90
Comb és tarja	K. 9.30
Karaj	K. 9.80
Olvasztani való szalonna bőrrel 4 cm-nél vastagabb	K. 11.80
Olvasztani való szalonna 4 cm-nél vékonyabb	K. 10. —
Sózott szalonna	K. 11.80
Füstölt v. papriks szalonna	K. 12. —
Háj	K. 11.80
Olvasztott zsír	K. 12. —
Nyers debreceni	K. 10.20
Száraz v. főzött debreceni	K. 12. —
Nyers sonka	K. 11.80
Főtt sonka egészben	K. 14.40
Sonka szeletelve	K. 16.80
Párisi sonka	K. 9.60
Véreshurka, májas, tudós	K. 6. —
Elsőrendű disznósajt	K. 8.40
Kocsonya, bőr, nyelv	K. 6. —
Tapörtyő préseltén	K. 7.90
Vagdalt hus	K. 10.20

Aki ezen hirdetményben megállapított legmagasabb áraknál többet követel vagy ízér, eltorzad vagy szolgáltat, amennyiben eslekménye súlyosabb büntetés alá nem esik, kihágást követ el és 6 hónapig terjedhető elzárással és 20 0 koronáig terjedhető pénzüntetesssel büntetendő.

Arad, 1917. évi november 30.

Varjassy,
polgármester.

Nagymennyiségű

**használt pléh pánt
eladó.**

Bővebbet az „Aradi Közlöny,
kiadóh vatalaban.

Fehér, száraz

házi szappant

nagyobb mennyiséget vásárol

Hajós Árpád gyógyszerháza

Arad, Andrásy-ter 22. sz.

Katonáknak

fontos tudni, hogy

ruha'etük

kiltásáira legjobb szer a **PETRIS**
szolysdék, ára 2 kor. és **HADAR**
hintőpor, ára 2 kor.

Szörvestő-

Depillor.

E kitűnő, a maga nemében páratlan szerrel minden alkalmatlan szőreji arc, nyak vagy karokról, stb. minden fájdalom nélkül már perc alatt okvetlen eltávolítható. Ára utasítás: 1 kor.

Fenti szerek kaphatók a kizárólagos készítőnél:

Hajós Árpád gyógyszerháza

Arad, Andrásy-ut 22. szám.

26998—1917. kh.

HIRDETMÉNY.

A m. kir. miniszteriumnak a gubacsért követelhető legmagasabb ár megállapítása tárgyában kelt 3967—1917. M. E. sz. rendeletét a következőkben teszem közhírré:

A gubacsért az 1.353—1917. M. E. szám alatt kiadott rendelethez csatolt jegyzék C) pontja szerint követelhető legmagasabb árak helyébe az 1917 évi október hó 22. napjától kezdve az alább megszübbott legmagasabb árak léteznek:

A magyar szent korona országainak területéről származó áru (kivéve Modrus, Rieka és Likakrbava megyéket) 100 kg.-ként I. rendű 70 kor., II. r. 56 kor., III. r. 42 kor. Modrus, Rieka és Likakrbava megyéknél, valamint külföldről származó áru 100 kg.-ként I. r. 60 kor., II. r. 47 kor., III. r. 38 kor. na.

Azéft a gubacsért, amelyet az eladó a jelen rendelet életbeléteése előtt kötött szerződés alapján a vevőnek a gubacs forgalomban hozatala tárgyában 1.353—1917. M. E. szám alatt kiadott rendelet és a jelen rendelettel meg szabott legmagasabb árak hatályosságának ideje alatt szállit, az eladó a jelen rendelettel megszübbott legmagasabb árak korlátai között a szerződésben kikötött ár helyett a jelen rendelettel törént áremelés arányának megfelelő magasabb árt követelhet.

A jelen rendelet az 1535—1917 M. E. számú rendeletet egybéként nem érinti.

Arad, 1917. november hó 9.

Green, főkapitány.

**Használt ólom
megvételre kerestetik.**
Bővebbet a kiadóhivatalban.

A szépségápolás titka a felhasznált szépitőszerek helyes megválasztásában rejlik!

Rozsnyay kitűnő Serail arc-szépitő különlegességei

mind kipróbált jó hatású készítmények, amelyet bárki bizalommal használhat.

Rozsnyay Serail arc enőse Kis tegely 50 kor. Nagy tegely 2-50 k.

Rozsnyay Serail krémje nappal használatra. Egy tegely ára 3 korona 50 fillér.

Rozsnyay Serail szappan. Egy darab 7 kor. — fill.

Rozsnyay Serail opora. Lehetőleg finomságu. Crém, fehér, rózsás és testszíneken. Egy darab. ára 4 korona

Kiváló finom illatszerek. Gyöngyvírág, ibolya, ideál, argona, piros rózsa, Serail. Uveglo 6 kor 50 fillér.

Kapható a készítőnél: **1845**

Rozsnyay Mátyás gyógyszerháza
Arad, Szabadság-ter.

A adi és csanádi egyesült vasutak menetrendje.

Ervényes 1917. évi nov. 15-től

Aradról Szegedre indul:	
Személyvonat reggel	6.40
Személyvonat délután	4.15
Aradról Szegedre érkezik:	
Személyvonat délben	12.00
Személyvonat este	9.81
Szegedről Aradra indul:	
Személyvonat éjjel	8.08
Személyvonat délután	8.17
Szegedről Aradra érkezik:	
Személyvonat reggel	7.38
Személyvonat este	7.51
Aradról Brádra indul:	
Személyvonat reggel	5.40
Személyvonat délután	12.48
Aradról Brádra érkezik:	
Személyvonat délelőtt	11.53
Személyvonat este	7.46
Brádról Aradra indul:	
Személyvonat éjjel	3.00
Személyvonat délután	1.18
Brádról Aradra érkezik:	
Személyvonat délelőtt	10.00
Személyvonat este	7.38
Aradról Ujszentannára indul:	
Délután	2.40
Aradról Ujszentannára érkezik:	
D. u.	3.25
Ujszentannáról Aradra indul:	
D. a.	10.04
Ujszentannáról Aradra érkezik:	
D. a.	10.50
Borosjenőről Csermőre indul:	
Vegyes vonat délelőtt	9.32
Vegyes vonat délután	5.82
Csermőről Borosjenőre indul:	
Vegyes vonat reggel	6.82
Vegyes vonat délután	4.29
Mezőhegyesről Kétegyházasra indul:	
Reggel	5.40
Kétegyházáról Mezőhegyesre indul:	
Este	6.25
Ujszentannáról Kétegyházasra ind:	
Délután	3.30
Kétegyházáról Ujszentannára ind:	
Reggel	8.00
Borossebesről Menyházára indul:	
Vegyesvonat délelőtt	9.00
Menyházáról Borossebesre indul:	
Vegyesvonat délután	2.39

26005—1917. kh.

HIRDETMÉNY.

A m. kir. miniszteriumnak az új és használt zsákok feldolgozása és forgalomba hozatalának korlátozása tárgyában kelt 3100—917. M. E. sz. rendelete megjelent, melynek értelmében az alább felsorolt cikkek bejelentendők. A jelen rendelet rendelkezéseit alá esnek az összes mezőgazdasági termények, ipari és bányászati termékek csomagolására használatos, a jutából, pamatból, kenderből, lenből, papírból, valamint azoknak az anyagoknak keverékeiből, vagy az ezekkel az anyagokkal kevert más anyagokból elő állított szövetekből készült új vagy használt megtöritett zsákok.

Arad 1917. október 26.
Green, főkapitány.

Apró hirdetések.

Tudnivaló az apróhirdetésekről:

As apróhirdetések díját az alábbiak szerint számítjuk.
Minden sor hirdetés ára 20 fillér. Vastagabb betűkkel 40 fillér.
A vastagabb betűkkel kívánt szavakat aláhúzással kell jelölni.
A legkisebb hirdetés ára 10 sorig 2 koronára.
Az apróhirdetéseket előre kell fizetni. Hirdetéseket csütörtökön 1/2 óráig veszik fel.
A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amelyik tartalmánál fogva eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztassa.

Levelezés.

Reménytelen
hiányában, 39 hó óta fronton levő műszaki csapatbeli állást, házas-ág céllal levelezésbe készséggel lép. hajadon, avagy fiatal hadi özvegyvel. Csakis fényképpel ellátott levelek, relikviák, titoktartás biztosítása mellett. Nyomtatások, jellegre a kiadó továbbítja. 8405

Piaci,

csinos hadi-özvegy, tisztesség és szeretetet költözve hozzávaló úriemberrel, aki anyagiilag támogatja. Leveleket „Csipos hadi-özvegy” jellegre kér. 8381

Alkalmazást nyer.

Erkölcsest kerestetik
vidékre, rendez, önálló, ki a háztartást minden ágában tökéletesen érti. Könyv megkötésük. Ajánlatok „Megbízható 24” jellegre kiadva. 8404

Intelligens

német kisasszony, ki a háztartásban járatos. Abrudbányára nagyobb gyermekek melé keresetlik. Bővebbet Kaufmann Lajos, Zrínyi-utca 4. sz. 8413

Gyermekkel

bácsi tudó, jóllelt idősebb asszonyt keresek. Jelentkezni lehet waggongyár, kórházi iroda. 8414

Nyomdász-tanulónak

felvételt két fű, kik a 14. évet betöltötték és legalább 6 osztályt végeztek. Bővebbet a kiadóhivatalban.

Éjeli űr

keresek. Nagy Parkos, Arad. 8384

Tisztviselőknő

ki a költés könyvtelben, valamint gép és gyorsírásban kellő jártassággal bír január 1-ére felvételt. Ajánlatok A. B. C. jelleg alatt a lap kiadóhivatalába küldendők. 8393

Kiadó lakás.

Elegánsan bútorozott

különbjártat szoba, hármikor kiadó. Ugyanott eladó egy rövid szörmeb létes férőhely, egy sőtökék néli kosztóm. Cim a kiadóban. 8407

Kiadó

egy modern egyezős lakás vízvezetékkel és villanyal dec. 15-ra. Cim a kiadóhivatalban. 8412

Kiadó

2 utcai szoba, konyha bútorral vagy anélkül. Cim a kiadóban. 8411

Lakást keres.

Nyelvmenterés

bútorozott földszintes szobát keres, francia és német órák ellenében, Deák Ferenc-utca 38. 8409

Vétel és eladás.

Elegáns levélpapírok

mesés könyvek, munkönyvek, hangjegyek és egyéb karácsonyi ajándékok irásai vásárlásért a Deák Béla könyvkereskedésében. Forras-utca. Telefon 902. 7411

Egy nyitott k. eladom

Varjassy Lajos-utca 2-4. szám alatt eladó Bővebbet meyanott a háztál! 8408

Lépekő

2 lóra és teljesen új férfi triconadráz. e adó. Varjassy Lajos u. 98. sz. 8415

Bor,

körülbe 300 hektoliter. eladó Bővebbet Kugler Antal, Aradszentmárton 8416

Nyomdászok

minden mennyiségben vesz Irom Arnold Bercsényi Miklós utca 39. szám, telefon 194. szám. 8281

Hegymagot

makói órlás, valamint petróselem és egyéb magvakat, ugyancsak édes nemes to-magot, melyek csiraköpeségért, fajlisztaságért, felelősséget vállalunk, legkisebb nap-áron a kilitung. Termék maximális áron adunk el. Aradfalvi Részvénytársaság. Munk. 8411

Érdő

egy nyitott kocsi. Megtekinthető Asztalos Sándor-utca 5. sz. Vizszerező üzletben. 8154

Zongora

hereszthuroz rövid, keveset használt, eladó Kapa-utca 27. 8390

Egy női perzsa kabát

és egy kék színű szalag eladó Forras-utca 7. szám. 8375

Kitűnő

sülti való gesztenye kapható kis mennyben és nagyban. Boros Béni-utca, Kneffel-utca. 8362

Eladó

egy selyem perzsa szőnyeg. Megtekinthető délután 3-4 között Széchenyi-utca 1. sz. II. em. 8388

Portland cement

most készen Kovács Soma és Társai, Arad. 8399

Karácsonyi ajándékok

művészi gobelének, brochok, képek és egyéb dívtos kézmunkák kaphatók. Büchler Ilonka kez-munka vállala a, Heim Domonkos-utca 1. j. hrsz. 8386

Használt ólom

megvételre kerestetik. Bővebbet a kiadóhivatalban. 7892

Ingatlan.

Hosszú-utca 26. szám

ház, eladó. Értekezni lehet Borbély János, Kos-utca 35. szám alatt 8410

Különböző.

Apróhirdetések

az „Aradi Közlöny” részére felvételnek a Messenger-boy irodában, Deák Ferenc-utca, Barua Béla hirdetés és hírtapirodájában Zrínyi-utca és a Kossuth-utca papirtalban.

Ólom, használt

ólomcsöveket és egyéb

ólomtárgyakat megvételre keresünk

Aradi nyomda részvénytársaság.

10099—1917. pm.

HIRDETMÉNY.

A m. kir. honvédelmi miniszterium Hadsegélyző Hivatala a hadijótékonyság nemesség ügyének előmozdítása érdekében a koronázási domb történelmi nevezetességű földjét izléses kivitelű üvegkoronába kívánja hozni és az el-

adásból befolyt jövedelmet a harc téri hős katonák özvegyei, árvái és a rokkantak alapjának gyarapítására fogl fordítani.

Az üvegkoronák mintája hivatalomban megtekinthető és 10 korona árban hivatalom által megrendelhető.

Felhívom a város hazafias közönségét, hogy a nemes célu mozgalmat magáévé tegye, az igen szép kivitelű koronázási emlékművet a pénz beküldésével mielőbb rendeljék meg.

Arad 1917. október hó 16.

Varjassy, polgármester.

KÖZPONTI TEXTILIPAR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

pankotai uradalmának tulajdonát képező:

1. Magyarad községben fekvő ház (volt Werner-féle vendéglő) hozzá tartozó bértelekkel és termő szőlővel együtt vasárnap, folyó hó 16-án délelőtt 9 órakor és
2. Erdőkerek községben fekvő 2 kat. hold nagyságú üres háztelek vasárnap, folyó hó 16-án délután 3 órakor a helyszíneken szabad kézből nyilvános árverés útján 8406

ELADÁSRA KERÜLNEK.

Tisztelettel értesítem a közönséget, hogy a napokban egy nagyobb mennyiségű iskolás fű és fűrés

munkás-bakkancs

bőrrel, továbbá férfi fekete

Box-czipő

érkezett.

amelyet maximális áron még a készlet tart árusítok. Munkások és hadifoglyok részére alsó s felső

téli ruhát

is nálam még mostan beszerezhetnek. — Tisztelettel:

Herzfeld Gyula

Asztalos Sándor-utca.

Magyar királyi Államvasutak.

Menetrend.

Érvényes 1917. év június hó 1-től

Aradról Budapestre indul:
Gyorsv. reg. (csak katonáknak) 8-01
Személyvonat délelőtt 11-18
Személyvonat este 8-48

Aradról Budapestre érkezik:
Gyorsv. d. u. (csak katonáknak) 1-25
Személyvonat este 8-20
Személyvonat reggel 5-45

Budapestről Aradra indul:
Gyorsvonat délután 2-10
Személyvonat reggel 7-50
Személyvonat este 9-30

Budapestről Aradra érkezik:
Gyorsvonat este 7-18
Személyvonat délután 4-49
Személyvonat reggel 6-58

Központi arany bevaltó és ékszerész.

(törvényileg bejegyzett cég)

Arad, József főherceg-ut 12.

Bevált aranyai

a legmagasabb napi áron. Alkalmi ékszerek olcsón beszerezhetők.

Karácsonyi és újévi

ajándékok hűvösárási törzása.

Központi arany bevaltó és ékszerész

(törvényileg bejegyzett cég) 7855

ARAD, József főherceg-ut 12. sz. Lutheránus templom mellett

26076—1917 kh.

HIRDETMÉNY.

A m. kir. honvédelmi miniszter ur 19853—1917. sz. alatt kelt s az ajtóveretek kcszerelésének vezetésére felállított „Kilincshivatal”-ról szóló rendeletét a következőkben teszem közzé:

Az 1917. évi február hó 23-ról 3793—eln. 20. k. 1917. szám alatt kiadott rendeletet hadicélokra igénybevevő ajtóveretek kicserélésének vezetésére és ezzel kapcsolatos egyéb ügyek ellátására külön hivatal állítatik fel.

A hivatal címe: A m. kir. honvédelmi miniszterium kilincshivatala, röviden: Kilincshivatal. A hivatal az 1915. évi 4611—eln. 20. b. 1915. számú honvédelmi miniszteri rendelettel felállított Központi fémrekbiztos bizottság elnörsége alatt működik, amely az ügykörére nézve a belügyminiszter képviselőjével és a hivatal elnökével egészítették ki.

A hivatal ügykörébe tartozik: 1. Pótkeretek gyártásával össze-függő műszaki kérdések, az anyag beszerzésére, gép és munkaerő beszerzésére vonatkozó ügyek tárgyalása. 2. Szállítási szerződések megkötése. 3. A pótkeretek átvétele, raktározása és elosztása. 4. A veretek le- és felszerelésének ellenőrzésével összefüggő ügyek és az ehhez szükséges adatgyűjtés. 5. A leszerelt vereteknek a Magyar szent korona országainak fémközpontjára r. t.-nak való átadása. 6. A pótkeretekért és a szerelésért járó kereseti összegek utalványozása és a birtokosok által leszerelt veretek térítésének utalványozása.

A hivatal elnöke a jelen rendelet 4. pontjában említett hatáskörében a városi és községi hatóságokhoz közvetlenül intézhet rendeleteket.

Ez a rendelet kihirdetésének napján lép életbe. Hatálya terjed a magyar szent korona országainak egész területére.

Arad, 1917. október hó 19.

Green, főkapitány.

Használt csomagoló papír megvételre kerestetik. Bővebbet a kiadóhivatalban.